

nova

Delavska enotnost

Številka 43 / letnik 58 / Ljubljana, 2. december 1999

Glasilo

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

DELAVSKE PRAVICE SO TUDI ČLOVEKOVE PRAVICE

Že v Novi Delavski enotnosti in s pismom članom konference smo napovedali manifestacijo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije pod geslom »Delavske pravice so tudi človekove pravice« – zanjo smo se dogovorili na seji predsedstva ZSSS 15. novembra. Na delovnem razgovoru z vodstvi sindikatov dejavnosti 23. novembra smo se o realizaciji tega sklepa dogovorili takole:

1. konferenca Zveze svobodnih sindikatov Slovenije **bo v četrtek, 9. decembra 1999, ob 11.30 uri v Domu sindikatov, Ljubljana, Dalmatinova 4**, in to z eno samo točko dnevnega reda:

Delavske pravice so tudi človekove pravice;

2. sindikati dejavnosti iz sestave ZSSS po lastni presoji oziroma v skladu s svojimi akti skličejo na isti dan svoje organe;

3. območne organizacije ZSSS zagotovijo za konferenco in manifestacijo pred poslopjem državnega zbora najmanj deset udeležencev.

Udeleženci se bomo zbrali pred Domom sindikatov na Dalmatinovi 4 v Ljubljani in tu oblikovali kolono, ki bo po že znani poti krenila pred poslopje Državnega zbora Republike Slovenije. Tam bomo na primeren način sporočili javnosti smisel shoda **Delavske pravice so tudi človekove pravice.**

Ker gre najverjetneje za zadnji letošnji shod Svobodnih sindikatov Slovenije in tudi zadnji shod v tem tisočletju, je prav, da se tudi tokrat potrudimo za njegov uspeh. Na ta način bomo dostojno zaokrožili obdobje, ki je bilo tudi zaradi protestnih shodov in drugih manifestacij za Svobodne sindikate Slovenije dokaj uspešno.

Po vsakem shodu smo, ker smo krepili medsebojno solidarnost, postali močnejši – potrudimo se, da bo tudi tokrat tako.

Lep pozdrav!

Rajko Lesjak, sekretar ZSSS

DELAVSKE PRAVICE SO TUDI ČLOVEKOVE PRAVICE

Zveza Svobodnih Sindikatov Slovenije

Ljubljana, 1. december 1999

ČLANOM KONFERENCE IN DRUGIM UDELEŽENCEM KONFERENCE ZSSS

V skladu z 10., 11. in 16. členom Statuta Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in 9. a členom poslovnika o delu konference ZSSS

sklicujem

KONFERENCO ZVEZE SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE, RAZŠIRJENO S SINDIKALNIMI ZAUPNIKI IN ČLANI.

Razširjena konferenca bo v četrtek, 9. decembra 1999, ob 11.30 uri v veliki dvorani Doma sindikatov, Ljubljana, Dalmatinova 4, v VI. nadstropju.

Tema konference:

DELAVSKE PRAVICE SO TUDI ČLOVEKOVE PRAVICE

Po končani konferenci bo manifestacija pred poslopjem Državnega zbora Republike Slovenije.

Mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Išči, pa boš našel, trkaj in odprlo se ti bo

Piše: Rajko Lesjak, sekretar ZSSS

Za lažje branje bi poenostavil naslednje misli oziroma reke, kakor kdo razume. Pravijo, da samo norec in mrtvec ne spreminjata stališč. In drugič, da svet okoli nas spreminjamo tako, da spreminjamo sebe. In tretjič, da je edina stalnica v našem življenju sprememba. Oni dan je v Mariboru ena od socialnodemokratskih strank, tako se je sicer oklicala, sprejela nekaj dokumentov, ki zadevajo, resnici na ljubo, položaj delavstva, ki zagotovo ni rožnat, ni dober, je slab, in dokumenti zadevajo tudi Svobodne

sindikate Slovenije. To, da nas ta socialdemokracija ni marala včeraj, nas ne mara danes, za jutri bog ve, lahko pa slutimo. Pa nič ne de, to pravico ima, kaj moremo. Da so ustrelili po nas, nič novega, če ne bi, bi se morali vprašati, kaj je narobe z nami oziroma z njimi. Se pa nekaj stvari ponavlja kot stara lajna. To, da smo bili režimski vseskozi, ne glede na to, kakšna vladna koalicija je bila na oblasti, je podobno stari lajni. Trditev, da si režimski, ko se vse stranke zamenjajo na oblasti, ne zdrži kritike, pa naj bo še takšna toleranca. Ali pa ta druga, da se delavci soočajo z dvojnimi nasprotnikom, z nami in z delodajalci, je tudi trditev, ki ne zdrži kritike. Namreč, organizacija, ki organizira dve splošni stavki in čez 450 stavk proti delodajalcem ter dva protestna shoda pred poslopjem delodajalskih organizacij, pa res ne more podkrepiti njihove trditve. Ali pa organizacija, ki spravi na ulice z enim mahom 20.000 ljudi, s pol maha pa organizira številne protestne shode, pa res ne more biti režimska. Toliko o režimskih sindikatih. Oziroma še nekaj. Mi pa seže spomin v tisto leto 1991, 1992, 1993, 1994 itd., ko so nekateri sindikati pozivali delavstvo naj ne stavka, naj ne hodi na proteste, ker se dajo stvari urediti na strpen, strokoven in korekten način. Zaradi higiene do drugih sindikatov jih ne bom imenoval in mi smo to, kar so takrat počeli, že pozabili, še več, jim tudi oprostili. Za nazaj toliko, tudi zaradi tegadelj, ker prvim trem mislim dodajam še četrto: resnica, ki ni izražena v pravem trenutku, je slabša od laži. Toliko o preteklosti, ker je že zdavnaj pokopana.

Ker pa sem drugačen od tistih, ki se imajo za velike demokrate, pa priznavam tem dokumentom kar nekaj vrednosti. Še prej pa to: veseli me, in vesel sem, da tudi oni priznavajo nam, da je strokovnost v Svobodnih sindikatih Slovenije zavidanja vredna in ena od prednosti. Ni kaj, hvala za ta kompliment. Namreč, s tem ste mi pomagali, da bom pri nas znali še bolj ceniti to stroko, pa ne samo to, jo krepiti, usposabljanje in izobraževanje ter medsebojno še bolj povezati.

No, in še nekaj je hvale vredno, da se priznava Svobodnim, da imajo dobro zgrajeno sindikalno mrežo in sistem obveščanja.

Da se vrnem na to, kar je potrebno priznati tem dokumentom, pa naslednje: hvalevredno je, da se preko zakonodajnih pobud in novih zakonov omogočijo sindikatom čim boljše delovne razmere, da se v političnem prostoru krepiti socialno partnerstvo in delavsko soupravljanje, da se krepiti in organizira sindikalna inšpekcija in da se oblikuje sindikalna institucija, ki bi izobraževala sindikalne zaupnike. Namreč, to hvalim tudi zato, ker je 3. kongres Svobodnih sindikatov Slovenije vse to in še marsikaj oblikoval v svojih resolucijah. Veseli me, da bomo skupaj lahko nastavili jadro tem pozitivnim vetrovom za delavske pravice. Škoda se mi zdi, da pobude o ustanovitvi delavske zbornice ni sprejela ena od prejšnjih vlad, ko smo ji Svobodni sindikati Slovenije to predlagali, pa nič hudega, čas je na naši strani.

Se pa te pobude, pa ne samo od te stranke, tudi sicer, ko gre za interese delavstva in sindikata, pojavljajo nekako ciklično, na štiri leta. Mar ne diši to po volilnih kampanjah? Upam, da tokrat ne.

In da zaključim s peto mislijo: ne bomo odnehali iskati, in na koncu svojega iskanja bomo prišli tja, kjer smo začeli, in prvič bomo ta kraj spoznali.

Svobodni sindikati dosegli večino ciljev

Tiskovno konferenco smo sklicali zaradi informacije o "drugem stebru", ki ga je vlada umaknila prav zaradi Svobodnih sindikatov. Moramo pojasniti, da gre sedaj za drugo vsebino, kateri ne mislimo nasprotovati, je uvodoma povedal Dušan Semolič.

Tiskovni konferenci vodstva ZSSS

Do podpisa dogovora o vsebini pokojninske reforme je bilo med vlado in Svobodnimi sindikati veliko težkih besed in ostrih konfrontacij. Pri uveljavljanju dogovora pa je minister Tone Rop korekten, čeprav lahko pri čem drugem spet pride do spopada.

Do drugega stebra, kot je bil ponujen v beli knjigi smo izrazili velik odpor, ker bi v novem sistemu uvedel privilegije bogatih. Ta drugi steber bi bil asocialen, znižal bi pravice iz prvega obveznega stebra. Zaposleni bi poleg plačevanja prispevkov za več kot 400.000 upokojencev morali financirati še postavitev drugega stebra. Bela knjiga je del prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pre-

usmerjala iz prvega v drugi steber. Ta drugi steber pa je temeljil na kapitalistih skladih in donosnosti vplačanega denarja. Ob beli knjigi smo zaradi tega opozarjali, da so na trgu kapitala možna tudi negativna gibanja, tudi izgube. Pripravljavcem bele knjige smo tudi povedali, da mladi potrebujejo zlasti delo, ne pa obljub, ki bodo do veljave prišle čez 40 ali še več let.

Ta drugi steber je od naše države zahtevala Svetovna banka, ki ga je preizkusila v Čilu med vojaško diktaturo. Ta sistem so zahtevali od naše države in drugih tranzicijskih držav.

Ker smo se slovenski sindikati temu uprli, do tega pri nas ni prišlo. Uprli smo se tudi zaradi tega, ker so do predlogov svetovne banke imeli negativen odnos tudi Mednarodni organizaciji dela in Evropski konfederaciji sindikatov.

Konflikt med Svobodnimi sindikati in vlado je bil tudi zaradi tega, ker bi drugi steber znižal pravice iz prvega. Kasneje smo se dogovorili, da takega drugega stebra ne bo.

Za enoten regres 107.300 tolarjev, za sanacijo Metalne Ecce

Na ponedeljkovi tiskovni konferenci vodstva Svobodnih sindikatov sta Dušan Semolič in Brane Mišič pojasnjevala predloge v zvezi s spremembami plačne politike, Albert Vodovnik pa je kritiziral slabo vodenje sanacije železarn in neuresničevanje dogovorov o reševanju delovnih mest v Metalni Ecce.

Prepričani smo, da lahko za zaščito najslabše plačanih in socialno ogroženih naredimo več kot doslej, je uvodoma povedal Dušan Semolič. Gre nam zlasti za odpravo posledic uvedbe davka na dodano vrednost, ki je prizadel zlasti slabše plačane.

Rešitve so Svobodni sindikati uveljavili že v dogovoru o plačni politiki, vendar je zapisano ostalo le na papirju. Dogovorili so se namreč, da bo država z olajšavami pomagala popraviti najnižje neto plače. Če predlog ne bo prišel pravočasno v državni zbor, spremembe ne bodo mogle začeti veljati v začetku prihodnjega leta, med letom pa se davčna politika ne spreminja.

Povečanje podpopovprečnih plač bi lahko deloma dosegli z vštetjem draginjskega dodatka v izhodiščne plače.

Čeprav so Svobodni sindikati s svojim pritiskom dosegli, da je vlada sprejela zakon o minimalni plači, je zaradi njene višine nastal drug absurd – plače za prve tri tarifne razrede so marsikje nižje od minimalne plače. Ker delavci takšen položaj težko razumejo, so Svobodni sindikati prepričani, da mora minimalna plača postati tudi najnižja plača. Kot je dodal Brane Mišič, je minimalno plačo letos marca prejelo 17.000 delavcev.

Po dogovoru o plačni politiki, čeprav njegova veljavnost še ni potekla, imajo podpisniki pravico predlagati spremembe. ZSSS predlaga za začetek pogovorov o minimalni plači, eskalaciji, regresu za letni dopust in spremembi davčne politike.

Po Mišičevem mnenju bi regres za letni dopust morali izenačiti, tako v gospodarstvu kot v javnem sektorju naj bi znašal 107.300 tolarjev.

Semolič se je dotaknil tudi veljavnosti splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti. Čeprav so nekateri razširili vest, da prihodnje leto ne bo več veljala, to ne drži. Pogodba bo veljala še najmanj eno leto, ker je ni nihče odpovedal. Brane Mišič je dodal, da bo veljal tudi dodatek za skupno delovno dobo, saj dodatek za delovno dobo pri delodajalcu ni uveden za vse zaposlene. Veljajo tudi kolektivne pogodbe dejavnosti. Po Semoličevih besedah je splošna kolektivna pogodba opravila svoje poslanstvo, saj so sindikati dejavnosti tako močni, da se lahko sami izborijo za večje ugodnosti za delavce, kot

Dodatnega prostovoljnega kolektivnega zavarovanja (to ponujajo z novim drugim stebrom) Svobodni sindikati nismo nikoli odklanjali. Ker nam je podoben sistem znan iz Nizozemske in Nemčije, smo avtorjem reforme predlagali, naj ga proučijo. Za pravice iz prvega stebra bomo Svobodni sindikati še naprej občutljivi. Čeprav je glede dodatnih pokojninskih zavarovanj v EU že precejšen napredek, ima kar 80 odstotkov upokojencev le pokojnino iz prvega stebra, iz drugega stebra le sedem odstotkov.

Govorjenje o drugem stebru je, če politika teh razlik ne pojasni, nekoliko zavajajoče, saj gre za absolutno drugo vsebino. To moramo pojasniti mi, sicer bi ljudje, ki nas te dni veliko kličejo, lahko pomislili, da so nas spet okoli prinesli. Vsebina novega "drugega stebra" pa je za nas povsem normalna, je poudaril Semolič.

Dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje je največja novost predloga zakona za tretje branje, je povedala Lučka Böhm. Minister za delo je na seji matičnega delovnega telesa državnega zbora napovedal, da bo predstavnikom delodajalskih in sindikalnih organizacij predlagal, da o tem začnejo pogajanja pri določanju nove vsebine plačne politike. Gre za dodatno prostovoljno zavarova-

nje, ki naj bi bilo odprto za vse zaposlene in naj bi ga plačevali delodajalci. Če bo do tega prišlo, bo to lahko novi drugi steber, njegova vsebina pa je sestavina dosedanjega tretjega stebra. Dosedaj so le redki delodajalci izjavili, da so zmožni delavce dodatno zavarovati.

Novega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja pa ne bo mogoče uvesti prek noči, takoj po uveljavitvi novega zakona. Prej se bodo morale ustanoviti vzajemne zavarovalnice. Odprto je vprašanje višine premij, bodo za vse zavarovance enake? Ali bodo sindikati pripravljene v korist pokojnin odstopiti od dela rasti plač, na vse to bo treba še najti odgovore, je menila Lučka Böhm.

Na vprašanje, ali so Svobodni sindikati zadovoljni z doseženim v predlogu pokojninskega zakona, je Semolič odgovoril, da so na ključnih točkah (drugi steber, starost, odmera a) uspeli. Iz dogovora, ki so ga podpisali, je vse preneseno v predlog zakona. "Zavedamo pa se, da zakona ne sprejemamo sindikati, ampak poslanci." Lučka Böhm pa je dodala, da reforma hočeš nočeš pomeni zaostrovanje, zmanjševanje pravic. Po njenem mnenju je reforma zdaj socialno veliko sprejemljivejša, je tudi naravnana na daljši rok in se ne bo zrušila Pomembno je, da bodo ljudje zdaj lahko res dočakali upokojitev. Po njenem mnenju gre zdaj za pošteno reformo.

F. K.

so zapisane v splošni pogodbi. Splošna kolektivna pogodba je moteča tudi zaradi tega, ker vsak začetek pogajanj o njeni vsebini avtomatično blokira pogajanja o kolektivnih pogodbah dejavnosti. Te pogodbe zdaj vsebujejo tudi normativne določbe, zaradi česar se zdaj delavcem ni treba sklicevati na splošno kolektivno pogodbo.

Tudi Mišič je menil, da je splošna kolektivna pogodba opravila svoje poslanstvo. Svobodni sindikati so se na zadnjem kongresu zavestno odločili za decentralizacijo plačne politike. Spremembe plačne politike pa so potrebne tudi zaradi povečevanja razlik v plačah. Brane Mišič je še pojasnil, da je predlagana sprememba dohodninske lestvice potrebna zaradi tega, da bi slabše plačani manj občutili posledice uvedbe davka na dodano vrednost. V sosednji Avstriji je naprimer neobdavčenih 12.000 šilingov.

Po besedah Alberta Vodovnika se v industriji bije krvavi boj za obstoj delovnih mest in podjetij. Pri tem delodajalci uporabljajo "svinjske" metode. Njihov cilj je, da bi bile v državi določene le socialne plače, več pa naj bi bilo prepuščeno podjetjem. Če bi delodajalci s tem uspeli, bi sindikate zelo oslabili.

SKEI se zlasti zaradi razmer v železarnah in stečaja Metalne Ecce odločil za sklic posebne problemske konference. Čeprav je bil glede Metalne Ecce sprejet dogovor o reševanju skoraj 500 delavcev prek Metalne Nove, je Slovenska razvojna družba poslala podjetje v stečaj

in zdaj v njem dela le manj kot 200 delavcev. Metalna je, če bo stečaj prešel v prisilno poravnavo, še zdaj rešljiva, meni Vodovnik.

Nerazumljivo je tudi vodenje Slovenskih železarn, kjer odstavlja direktorje in pritiskejo na sindikaliste, ki se skušajo povezati z zainteresiranimi za nakup delov železarn. Govorijo, da sta jeseniška in ravenska železarna dobri le za izdelovanja betonskega železa. Ker sanacija železarn v takšnih razmerah ne more uspeti, pripravljajo šefi teren za njihovo razprodajo. O tem se je dogovoril tudi z drugimi sindikati iz ZSSS, ki čutijo podobne probleme. Na problemsko konferenco bodo povabili tudi stranke, vlado, ministrstva, gospodarsko zbornico, da bi od njih izvedeli, kako si industrijo predstavljajo čez leto ali dve. Vodovnik meni, da se politiki zgovarjajo na splošno napredek države, ob tem ko industrijo puščajo, da propada.

Sindikalisti bodo v ospredje postavili uradne podatke, po katerih le 46 odstotkov zaposlenih v industriji ustvari več kot 70 odstotkov dodane vrednosti, kar v veliki meri prodamo na evropski trg. Kmetijstvo, v katerega dajemo ogromno denarja, pa daje le štiri odstotke dodane vrednosti, kar je veliko manj kot ustvari zgolj kovinska industrija.

Problemska konferenca bo predvidoma sredi januarja. O datumu se Vodovnik usklajuje z ministrom za delo in ministrico za gospodarske dejavnosti, ki sta tudi zainteresirana za reševanje industrije.

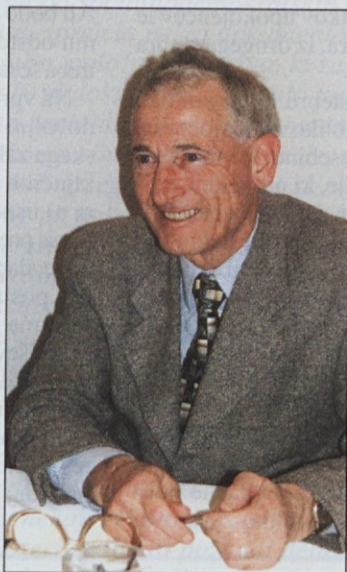
Franček Kavčič

Razširjena seja republiškega odbora Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti na Rogli

Na razširjeni seji republiškega odbora Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije, konec minulega tedna na Rogli, so najprej govorili o položaju in perspektivah zaposlenih v gradbeništvu in v industriji gradbenih materialov. Še več pozornosti pa so namenili tudi plačni politiki in aktivnostim za njeno izboljšanje.

Z informacijami o poslovanju gradbeništvu in industriji gradbenih materialov v prvi polovici letošnjega leta je udeležence seznanil sekretar Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije **Jernej Jeršan**. Po podatkih, zbralo jih je združenje pri GZS, je imelo gradbeništvu v prvem polletju dovolj dobro izkoriščenosti, vendar pa večina gradbenih izvajalcev in podizvajalcev ni zadovoljna s pogoji pridobivanja poslov, saj razmere na investicijskem tržišču še vedno niso urejene. Tako denimo država in nekateri investitorji pričakujejo, da bodo gradbena podjetja sama prevzela na svoja ramena vsa bremena davka na dodano vrednost. V grad-

Mag. Stane Uhan: Doktor znanosti po kolektivni pogodbi zasluži 200.000 tolarjev, direktor majhnega podjetja z izgubo s srednješolsko izobrazbo pa po individualni pogodbi 435.000 tolarjev.

razveseljivo, da se izboljšujejo razmere na področju stanovanjske gradnje, ki je vrsto let stagnirala.

Sicer pa je bilo sredi letošnjega leta v industriji gradbenih materialov zaposlenih okoli 12.500 delavcev, v gradbeništvu pa 55.500. Produktivnost dela se povečuje, povprečna mesečna neto plača na zaposlenega v gradbeništvu pa je v prvem polletju znašala 92.698 tolarjev in je za 12,6 odstotka zaostajala za povprečno neto plačo v gospodarstvu.

Na pogajanjih je treba misliti tudi na dodatke

Naloge na področju plačne politike je obrazložil izvršni sekre-

Gradbinci pripravljajo izhodišča za pogajanja o novi kolektivni pogodbi dejavnosti

tar v ZSSS **Brane Mišič**. Kongres ZSSS je sprejel odločitev o decentralizirani politiki plač. Sedanja splošna kolektivna pogodba je opravila svoje poslanstvo in je zaradi vedno večjih razlik v poslovanju v neizprosni tržni konkurenci cokla razvoja. Ko je govoril o pogajanjih za novo kolektivno pogodbo gradbenih dejavnosti, je Mišič opozoril, da je potrebno ključno pozornost posvetiti plačam v četrtem in petem tarifnem razredu, saj je ravno v teh dveh razredih zaposlenih daleč največ delavcev. Mišič se je zavzel za 12-odstotno povečanje plač v gradbeništvu in dodal, da je veliko pozornosti treba posvetiti tudi dodatkom na plače, saj je denimo dodatek na delovno

konca leta 2000. Posebej pa je Mišič poudaril pomen solidarnosti med sindikati v borbi za delavske pravice, saj brez tega ni mogoče računati na uspeh. Pomembno je, da so vsi za solidarnost tudi takrat, ko je sami ne potrebujejo.

O plačni politiki je govoril tudi zunanji sodelavec sindikata delavcev gradbenih dejavnosti **mag. Stane Uhan**. Spomnil je, da v teh dneh poteka 30 let, odkar je bil v nekdanji državi podpisan prvi samoupravni sporazum o plačah – podpisali pa so ga ravno gradbinci. Mnogi, ki so takrat sedeli na sindikalni strani, so danes delodajalci.

Ko je govoril o izhodiščih za pogajanja o novi kolektivni po-

Mijodrag Popović (levo) in Brane Mišič sta vodila razpravo o oblikovanju pogajalskih izhodišč za novo kolektivno pogodbo.

benih podjetjih niso zadovoljni niti z novim zakonom o finančnem poslovanju, saj ne bo bistveno prispeval k večji finančni disciplini države in velikih investitorjev, za katerimi stoji država. Ravno te v gradbeništvu poznajo kot najbolj neredne plačnike.

Kljub neugodnim in težkim pogojem gospodarjenja, je slovensko gradbeništvu v prvi polovici letošnjega leta imelo ugodne rezultate. Letošnji polletni rezultati so za več kot polovico boljši od lanskih. Še posebej je

Razpravljavci so menili, da je potrebno v pogajanjih naj več pozornosti posvetiti plačam v četrtem in petem tarifnem razredu.

dobro v povprečju 11 odstotkov plače, dodatek na izmensko delo dva odstotka, dodatek za nočno delo tri odstotke, dodatki za nevarnost pri delu 4,5 odstotka in dodatki za delo ob praznikih en odstotek. Mišič je opozoril tudi na posledice novega zakona o finančnem poslovanju podjetij, ki bo v Sloveniji na začetku naslednjega leta ogrozil 40.000 delovnih mest, od tega okoli 3000 v gradbeništvu. Sicer pa je predlagal, naj Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije pohiti s pogajanjih o novi kolektivni pogodbi, sicer ne bo sprejeta do

godbni, je Uhan opozoril, da najenostavnejših del v gradbeništvu sploh ni. Nato je opozoril na stroškovni, socialni, motivacijski in strokovni vidik plač ter poudaril, da bo plačna politika uspešna šele, ko bo zadovoljevala interese vseh: države, podjetij in delavcev.

Uhan je predstavil tudi gibanje plač v Sloveniji v zadnjih desetletjih, iz katerega je vidno, da so plače na začetku devetdesetih let strmo padle. Produktivnost in plače zadnja leta sicer rastejo, vendar pa še zdaleč niso dosegle ravni iz leta 1989.

Izjemno nizke plače zidarjev

Po Uhanovih besedah pri nas povprečna plača ne zadostuje niti za pokrivanje minimalnih življenjskih stroškov tričlanske družine. Za bedno preživljanje s premalo hrane, brez nakupov trajnih dobrin, obleke in obutve potrebuje človek 83.000 tolarjev bruto oziroma 56.000 tolarjev neto plače. Pri nas pa zajamčena plača predstavlja le tretjino zares potrebne plače.

Zanimivi in hkrati zaskrbljujoči so podatki o gibanju plač v posameznih tarifnih razredih oziroma poklicnih skupinah, ki jih je prav tako predstavil Uhan. Tako je povprečen generalni direktor leta 1984 dobil mesečno 2,5 povprečne plače, danes pa zasluži 5,7-krat več od povprečne plače. Gradbeni inženir je takrat zaslužil dobri dve povprečni plači, toliko dobi tudi danes. Gradbeni tehnik je pred petnajstimi leti dobil 1,2 povprečne plače, danes pa samo še 0,96 povprečne plače. Zidar je leta 1984 prejel 0,84 povprečne plače, danes pa samo še 0,61 povprečne plače. Na absurdnost plačne politike opozarja tudi podatek, da doktor znanosti za najbolj zahtevna dela po kolektivni pogodbi prejema 200.424 tolarjev plače, medtem ko direktor malega podjetja, ki posluje z izgubo, dobi po kriterijih menedžerskega združenja 435.495 tolarjev plače. Če malo podjetje posluje brez izgube, znaša direktorjeva plača 580.660.

Uhan se je zavzel za takšno plačno politiko, ki bo motivirala delavce. Če bi denimo v gradbenih podjetjih za dva odstotka znižali stroške, kar ne bi bilo tako težko, bi lahko izplačali trinajsto plačo. Samo dobra plačna politika lahko prispeva k še hitrejši rasti produktivnosti. Pri pogajanjih za novo kolektivno pogodbo pa bi veljalo posvetiti največ pozornosti poklicem v četrtem in petem tarifnem razredu, ki so najbolj zaostali za plačami v panogi – med njimi je tudi poklic zidarja. Sindikat bi si po Uhanovem mnenju moral izboriti položaj, da bi sodeloval tudi v pogajanjih za nagrajevanje menedžerjev, ki bi jih bilo pametno, tako kot to počnejo v tujini, nagrajevati zlasti z delnicami podjetij.

Nova kolektivna pogodba naj odgovori na dileme iz prakse

Člani republiškega odbora in drugi udeleženci so v razpravi opozorili zlasti na to, da je treba v novi kolektivni pogodbi jasno opredeliti terenski dodatek, letni dopust, vprašanje delitve dobička med zaposlene, vprašanje vračanja delavcev s terenskega dela in še nekatera vprašanja, ki sedaj povzročajo sindikalistom v podjetjih sive lase. Slišati je bilo tudi predlog, da bi plača za prvi tarifni razred morala biti najmanj takšna kot minimalna plača. Razpravljavci so vodstvu sindikata tudi predlagali, naj prouči možnost nezgodnega zavarovanja vseh članov Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije.

Predsednik SDGD Mijodrag Popovič je po razpravi predlagal, naj posebna komisija pripravi izhodišča za pogajanja o novi kolektivni pogodbi.

T. K.

**Cveto Žalik:
Trije sektorji
Nafte imajo
jasne in
obetavne
načrte, za edino
slovensko
rafinerijo pa
država in Petrol
še iščeta
rešitev.**

Sanacija Nafte dozdaj uspešna

V Nafti Lendava so pred dnevi pripravili tiskovno konferenco, na kateri je predsednik uprave **Cveto Žalik** predstavil devetmesečne rezultate poslovanja te družbe, ki daje delo in kruh 620 delavcem.

Po Žalikovih besedah je Nafta Lendava letos do konca septembra poslovala uspešno, saj je ustvarila 10,2 milijarde tolarjev celotnega prihodka, od tega 35 odstotkov z izvozom na najzahtevnejša evropska tržišča. Od 1. marca letos Nafta tekoče pozitivno posluje, poslovanje se iz meseca v mesec izboljšuje. Zato je Nafta namesto načrtovane izgube v višini 125 milijonov tolarjev v prvih devetih mesecih ustvarila samo 0,8 milijona tolarjev izgube.

Kakor je povedal Žalik, Rafinerija še izkazuje izgubo, medtem ko drugi trije sektorji (Petrokemija, Strojgradnja ter Raziskave in pridobivanje nafte in plina) že poslujejo brez izgube ali ustvarjajo dobiček.

To je med drugim tudi posledica zmanjševanja poslovnih odhodkov, ki so jih v prvih devetih mesecih letošnjega leta glede na enako obdobje lani v Nafti zmanjšali za osem odstotkov. V primerjavi z letošnjim devetmesečnim planom pa so bili doseženi odhodki manjši za tri odstotke. V primerjavi z enakim obdobjem lani so se za dobrih 14 odstotkov zmanjšali tudi stroški dela.

Nafta je v prvih devetih mesecih letos po besedah Cveta Žalika poslovala uspešno zlasti zaradi dobrega dela zaposlenih, znižanja stroškov ...

“Na bistveno izboljšanje poslovnih rezultatov Nafte so še posebej vplivali poslovni rezultati sektorja Petrokemija,” je dejal Žalik. Ta sektor je visoko postavljene devetmesečne proizvodne in prodajne načrte z agresivnim trženjem, inovativnostjo ter kakovostjo izdelkov presejal za osem odstotkov. Sicer pa Petrokemija ustvari 80 odstotkov iz-

voza celotne Nafte. Kljub ostrim pogojem pri nabavi plina teži Petrokemija k čim večji proizvodnji izdelkov iz metanola in k čim manjši neposredni prodaji proizvedenega metanola.

V zadnjih desetih letih se je število zaposlenih v Nafti zmanjšalo od 1200 na 620, vsi sektorji pa proizvedejo več kot pred desetletjem.

Nafta pa še vedno bremenijo stari dolгови, saj je morala samo v letošnjem letu do konca septembra za njihovo servisiranje namestiti 410 milijonov tolarjev.

“Razvojni načrti sektorjev so jasni in perspektivni,” je dejal Žalik. “Petrokemija, ki se razvija v petrokemijsko tovarno srednjeevropskega tipa, je na podlagi tržnih raziskav pred pomembnimi razvojnimi in investicijskimi odločitvami.” Tako denimo v Petrokemiji načrtujejo investicijo v proizvodnjo formalina, s čimer bodo proizvodnjo povečali za 100 odstotkov. “Strojgradnja postaja ena od vodilnih družb na področju ekoloških sanacij, obnov, gradenj, montaž in remontov vseh vrst rezervoarjev, opreme, objektov in naprav v energetske dejavnosti Slovenije. Mednarodne študije napovedujejo veliko verjetnost najdbe in izkoriščanja novih večjih nahajališč zemeljskega plina, zaradi česar se odpirajo tudi možnosti izkoriščanja geotermalne energije. Za rafinerijo pa bo zaradi tehnološke zastarelosti treba najti rešitev v dogovoru med državo in Petrolom.” V zvezi z rafinerijo so po Žalikovih besedah odprte vse možnosti.

Kakor kaže, je sanacija Nafte sedaj na dobri poti. K temu so veliko prispevali tudi delavci, ki se za ohranitev podjetja že dalj časa odpovedujejo boljšim plačam, čeprav bi si jih glede na težavnost in zahtevnost dela zaslužili.

T. K.

“Kazalci v proizvodnji se vidno izboljšujejo,” nam je zadovoljen z razvojem dogodkov ta ponedeljek dejal Peter Breznik, predsednik sindikata Sinles v Stolu. “Proizvodnja že postaja ozko grlo za vsa naročila in uprava bo morala razmisliti o zaposlitvi novih delavcev! Pravkar se z vsemi silami, tudi z delom ob sobotah, trudimo izpolniti naročilo kupca iz ZDA, kateremu moramo 20. decembra poslati 200 kompletov pisarniškega pohištva. Uvodna pošiljka temu kupcu je odločilnega pomena za nadaljnja naročila, zato smo se v tovarni temeljito pomenili, kako naročilo čim bolj izpolniti.”

Peter Breznik je zaposlen v Ambientih, največjem hčerinskem

Peter Šmid: Ambienti so v zadnjega pol leta dokazali, da so sposobni obstoja na trgu. Podvojili smo realizacijo, našli nove kupce in približujemo se pozitivni ničli.

Stol na dobri poti k ozdravitvi

Pol leta sanacijskega programa največjega in najbolj problematičnega Stolovega podjetja Ambienti dokazalo sposobnost njegovega obstoja

podjetju Stola d. d., ki je hkrati Stolovo največje upanje in največji problem. Od uspeha ali neuspeha Ambientov je odvisna usoda Stola d. d. Za zdaj kaže na uspeh. Ambienti, ki so nastali letos spomladi po združitvi dveh Stolovih hčerinskih družb, Mizarne in Pisarniškega pohištva, so po zamenjavi vodstva letos maja začeli pridobivati nove kupce, podvojili realizacijo in vse bolj redno poravnajo tekoče obveznosti. Uspelo jim je poravnati tudi večino zapadlih obveznosti družb, iz katerih so nastali. Po desetih letih zemanjarjanja so odprli prenovljeno trgovino Stol-Interier, v kateri bo po novem tudi prodaja na drobno.

Zadovoljni so tudi delavci. Z nekaterimi smo se pogovarjali in težavo vidijo samo še v prenizkih plačah, ki ne morejo in ne morejo preseči ravni, določene v kolektivni pogodbi.

Silva Burja je menila, da je v zadnjih mesecih precej prijetnejše vzdušje med zaposlenimi, predvsem zato, ker so vsi delavci dobili pogodbe o delu za nedoločen čas. Pomembno je tudi, da je dela dovolj. In njen sodelavec Stane Starovasnik je potožil edino nad plačo. Ko smo ga vprašali, ali so delavci v Ambientih še nezainteresirani za dokapitalizacijo podjetja tudi z njihovimi vložki, pa nas je malo čudno pogledal in odgovoril, da ob plači, s katero se komaj prebija, ni mogoče razmišljati o kupovanju delnic.

Stol, nekdanj bleščeče slovensko podjetje, je zašlo v poslovne težave v letih, ko so

Zdravko Suhadolc: Vlaganja v podjetje in naporu zadnjega pol leta so se izplačali in zdaj sem prepričan, da bodo v Ambientih tudi v prihodnje uspešni.

izgubili jugoslovanski trg, ki je pokupil sedem desetih Stolove proizvodnje. Tik pred jugoslovansko krizo konec osemdesetih let pa je bil Stol na vrhuncu razvoja! Imel je 1600 zaposlenih (zdaj jih je še tretjina) in tej velikosti podjetja prilagojeno infrastrukturo. Ker med krizo v Stolu niso imeli primernih komercialnih dejavnosti in ker so se lotili napačnih proizvodnih programov, jim iz težav niso pomagale niti številne reorganizacije in zmanjševanje števila zaposlenih. Letošnja reorganizacija z nastankom Ambientov, novo vodstvo v njih ter prodaja odvečnega premoženja pa so, kot kaže, končno pravi koraki.

Prave poteze v okviru enoletnega sanacijskega programa pa je naredil tudi novi

direktor Ambientov, Peter Šmid, ki je to mesto prevzel pred slabega pol leta. Odločil se je spremeniti proizvodni program, okrepiti komercialne dejavnosti, poiskati nove kupce, posodobiti tovarno in kolektivno pa vliti zaupanje. Kako?

“Vodstvo ne ukazuje, ampak se z nami pogovarja in dogovarja,” razloži Tine Breznik. “Ko je sedanjí direktor prišel, je vse pogodbe o zaposlitvi za določen čas spremenil v pogodbe za nedoločen čas. To je precej dvignilo moralo in umirilo zaposlene. Začeli smo se pogovarjati o bolj stimulativnem plačnem sistemu, za začetek pa smo plače dvignili v najslabših tarifnih razredih. Predvsem pa zaposleni vidimo, da v tovarno prihajajo naročila. Bolje je organizirana proizvodnja, saj imamo zdaj dovolj repromateriala, v teku je tudi posodabljanje strojne opreme. In še nekaj je dober znak: zaposlujejo pripravnike in januarja bomo razpisali vajenska mesta!”

Za Ambiente oziroma Stol je zelo pomembno, da so pridobili novega kupca v ZDA, kjer se nekoč že prodajali.

“Prvi posel zanj je vreden četrta milijona dolarjev, toda za prihodnje leto si obetamo naročil v vrednosti okoli dva milijona dolarjev,” pravi Peter Šmid. “Oktober letos smo skupaj s tem kupcem razstavljali v New Yorku, kjer je bil odziv na naše izdelke zelo dober. Predvsem pa je pomembno, da nam je uspelo pritegniti zanimanje za naš stalni serijski program, program opreme za pisarne-

K tej proizvodnji kot ključni dejavnosti smo se letos spet vrnili po neuspelem izletu Stola v inženiring posle. Ti so namreč primernejši za manjša podjetja. Zdaj torej začenjamo proizvodnjo naših standardnih izdelkov, pisarniškega pohištva, za neznanega kupca. V ZDA pa imamo še dva kupca, za katera naj bi začeli proizvajati sredi prihodnjega leta. Zaradi novih naročil se tudi vodstvo, ne le sindikat, ozira po novih delavcih. Mislim, da jih bomo potrebovali še kakih trideset, da bi lahko organizirali dve popolni delovni izmeni.”

Ambientom nova naročila omogočajo normalno organizacijo proizvodnje, izdelavo tehnološke dokumentacije, drsno trimesečno planiranje proizvodnje. To pa pomeni izkoriščanje notranjih rezerv: pravočasno pripravo proizvodnje, manj zastojev, znižanje vhodnih stroškov, boljše izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti. Še nedolgo tega so denimo za-

Silva Burja: Med delavci je vzdušje v zadnjem času res boljše. Zlasti je dobro, da so ljudje dobili odločbe za nedoločen čas.

čeli iskati repromaterial na trgu šele potem, ko so se dogovorili za posel a Zaradi vsega tega bo letos po besedah Petra Šmida tudi produktivnost bistveno večja, povečala se bo kar za blizu trideset odstotkov.

Seveda pa naročila niso vse; da bi jih izpolnili, bo treba v Ambientih precej vlagati v posodobitev proizvodnje. Večina opreme je zastarela in tehnološko iztrošena, zato bodo potrebna vlaganja v višini okoli 4,5 milijona mark. Sredstva bodo pretežno pridobili iz posojil poslovnih partnerjev. Stol d. d. je zagotovil 180 milijonov tolarjev obratnega in investicijskega kapitala. Prva faza modernizacije, nakup brusilnega stroja in moznikarke, pa je že v teku, dobavljena bosta namreč v naslednjih tednih.

“Poslovni rezultati Ambientov letos so obetajoči,” pravi Peter Šmid. “Izguba bo precej nižja od predvidenih 85 milijonov tolarjev. Počasi se vzpenjamo proti poslovanju s pozitivno ničlo. Bodo pa naslednji trije ali štiri-

je meseci s proizvodnega stališča najtežji. Proizvodnja bo založena ali obremenjena, če hočete, z dodatnimi naročili, vpeljana bo nova organizacija v proizvodnji, ne bo pa še nove tehnologije.”

Zadovoljen z razvojem dogodkov je tudi predsednik sveta delavcev Stola d. d. Zdravko Suhadolc. Pravi, da so se napor za ohranitev Stola izplačali, da podjetje ne nazaduje več in da se je prepričal, da bo družba obstala. Je sicer še nekaj težav, vendar so obvladljive in jih tudi že rešujejo.

“Najbolj razveseljivo pa je, da je vodstvo Ambientov nekaj naredilo za plače in izboljšalo pogoje dela,” je povedal Suhadolc. “Namen tega je bil zadržati izučene mizarje, kajti kadra je v Stolu že začelo primanjkovati. V Ambientih, kjer je bil problem s kadri najtežji, so popravili vrednost točke in dvignili nižje plače. Tako zaposleni ne zapuščajo več podjetja. V izdelavi je standardizacija delovnih mest, treba pa bo plačni sistem napraviti bolj pravičen do bolj izurjenih delavcev.

Svet delavcev je v družbo poklical inšpekcijo dela, ki je pregledala vse obrate in svetovala, kaj je treba izboljšati. V Stolu-Slogi, kjer sem zaposlen, smo uspeli letos po dol-

Tine Breznik: Proizvodnja že postaja ozko grlo za vsa naročila in treba bo razmisliti o zaposlovanju novih delavcev.

ju, v postopku lastninske prenove podjetja pa je nastalo nekaj proceduralnih napak, zato je upravno sodišče (še ne pravnomočno) razveljavilo prvo soglasje Agencije za lastninsko preoblikovanje podjetij.

“Stol dobro napreduje, vendar nihče ne misli, da je že iz vode,” nam je dejala v telefonskem razgovoru Tamara Zajc iz Slovenske razvojne družbe, članica nadzornega sveta družbe Stol. “V Ambientih so denimo v oktobru letos imeli samo 6 milijonov tolarjev tekoče izgube, medtem ko je bila ta v prvih mesecih še po 20 milijonov mesečno. Tako se Ambienti počasi približujejo poslovanju s pozitivno ničlo, medtem ko imata drugi dve hčerinski podjetji Stola d. d., Sloga in Pisarniški stoli, dobiček. Menim, da je ugodno poslovanje Ambientov zagotovljeno še v prvem tromesečju prihodnjega leta, kako bo kasneje, pa je še nejasno. Ni pa rečeno, da bo slabo.”

V Stolu je ponovno oživela stara zamisel, da bi posamezna hčerinska podjetja dokapitalizirali zaposleni. Seveda je medtem nova cenev premoženja zaposlenim malce prekrizala račune, saj je zdaj Stolovo premoženje precej več vredno kot po prvotnih ocenah. Zato bi lahko računali zgolj na vlaganja vodstvenih struktur, ki pa po naših neuradnih podatkih niso ravno navdušene nad zelo veliko možnostjo, da v posameznih hčerinskih podjetjih s svojimi vložki ne bodo mogli pridobiti večinskega deleža.

Ambienti, najpomembnejše Stolovo podjetje, se torej kar uspešno prebijajo skozi težave. Ali se bo tudi prebili, pa je odvisno ne samo od uspešnosti na trgu, ampak tudi od načina poplačila denacionalizacijskim upravičencem.

Stane Starovasnik: Vse je boljše kot prej, le plače so še vedno prenizke. O tem, da bi delavci sodelovali pri dokapitalizaciji, zato ni mogoče niti pomisliti.

gih letih spet vse delavce poslati na stroške podjetja na sistematični preventivni zdravniški pregled.”

Manj navdušeni nad prihodnostjo Stola so v njegovi lastnici, Slovenski razvojni družbi. Stol je pod njeno okrilje prišel, ker ni izpolnil pogojev za pridobitev drugega soglasja za dokončanje lastninske preobrazbe. Odprti so še nekateri denacionalizacijski zahtevki (nekateri upravičenci zahtevajo povrnitev v denar-

V Mercatorju SVS na Ptuju so septembra suspendirali večje število delavk – blagajničark v trgovinah. Očitali so jim, da so nepošteno uporabljale kartico Pika (ob gotovinskem plačilu kupca naj bi "podrsale" čez blagajno s svojo kartico in si tako nabirale pike za bonus, ki ga prinaša gotovinsko plačilo). Prizadete delavke krivdo zanikajo in trdijo, da se jim je zgodila krivica. Naše sogovornice so bile Ivanka Šalamun, Marija Volfgang, Silva Bezjak, Anica Križanec, Anica Petrovič in Anica Gula.

"Da bi razumeli krivico, ki se nam je delavkam in blagajničarkam zgodila, je potrebno najprej spregovoriti o pogojih dela v Mercatorju SVS, ki ima v severovzhodni Sloveniji okoli 200 trgovin od Lendave in Murske Sobote preko Lenarta in Maribora do Rogaške Slatine in Slovenske Bistrice," pravi Ivanka Šalamun. "Veste, v številnih naših trgovinah

morajo delavke in delavci delati mnogo dalj, kot traja delovni čas. Na delovnem mestu moramo biti že vsaj 15 minut ali celo 30 minut pred začetkom delovnega časa, naše delo pa se marsikdaj konča šele uro, dve ali tri po končanem delovnem času. Običajno dobimo pred koncem delovnega časa navodilo, kaj moramo tisti dan še storiti: raztovoriti kamion, na novo zložiti ali preložiti police v trgovini ali kaj podobnega. Zato redko lahko odidemo domov po koncu delovnega časa."

Delovni čas določajo po domače

"Pri nas pravzaprav ni delovnega časa, pač pa moramo delati toliko časa, dokler nam rečejo. Delovni čas torej določajo šefi kar po domače," pravi Anica Petrovič. "Zato doma nikoli ne vedo, kdaj bo katera prišla z dela. V marsikateri družini se doma zaradi te-

Mercator SVS na Ptuju suspendiral 18 blagajničark

Delavke trdijo, da jim v podjetju delajo krivico!

ga celo prepirajo, saj domači ne morejo razumeti, da žena oziroma mama nikoli ne ve, kdaj bo prišla iz službe."

"Poleg tega pa smo delavke deklice za vse, saj moramo poprijeti za vsako delo," pravi Marija Volfgang. "V naših trgovinah ni nič neobičajnega, če delavka v isti izmeni dela v blagajni, raztovarja kamion, streže v delikatesi in za nameček še čisti trgovino. Zato mora delavka, ki dela v blagajni, to delo velikokrat prepustiti dru-

Ivanka Šalamun: Suspendirane delavke imamo občutek, da želi podjetje na ta način brez stroškov zmanjšati število zaposlenih.

gi delavki. Tako pravzaprav hkrati v isti izmeni dela v blagajni več delavk, ne da bi pri predaji poslov izvršile primopredajo."

"Blagajničarke so bile v nekaterih primerih na zahtevo predpostavljenih prisiljene drugim delavkam zaupati celo svoje geslo za blagajniško poslovanje," pravi Anica Križanec. "Nekatere so svoje nadrejene opozarjale, da terjajo od njih nekaj, kar je nezakonito, vendar so dobile odgovor, da drugače ne gre, češ da je v trgovini in podjetju premalo ljudi."

So morale zares bolne delavke delati v prehrabeni trgovini?

"Velikokrat smo morale delavke delati tudi, čeprav smo bile bolne," pravi Marija Volfgang. "Me ne so denimo primorali, da sem prišla iz domače postelje na delo, češ da je nujno, ker primanj-

kuje delavcev, čeprav sem jemala antibiotike."

"Posebno poglavje pa je delo ob sobotah," pravi Ivanka Šalamun. "Čeprav podjetje delavkam plačuje samo do 12. ure, moramo delati do treh, štirih ali celo pol petih popoldne, saj moramo imeti trgovine tako dolgo odprte kot naša konkurenca. Razliko v urah naj bi kompenzirali, vendar za to ni bilo nikoli časa. Očitno so že takrat, ko so nas silili delati preko rednega delovnega časa in nam tega niso plačali, igrali na karto, da nas bodo vrgli iz službe."

"Povedati moram, da nam delodajalec ni zagotovil niti 30-minutnega odmora za malico," pravi Marija Volfgang. "Zato smo delavke prisiljene malicati kar ob delu. Običajno med delom pojemo kakšen sendvič."

Delavke trdijo, da so imele težave tudi pri izrabi letnega dopusta, saj ga niso mogle izkoristiti v tekočem letu, češ da je v podjetju preveč dela. "Kadar ena od delavk odide na letni dopust, jo morajo zamenjati druge delavke, ki morajo zaradi tega toliko več delati za enako plačilo," pravi Ivanka Šalamun. "Poleg tega moramo delati tudi ob nedeljah in praznikih."

"Ob tem moram povedati, da je delo v naših trgovinah tudi fizično naporno. V trgovinah sicer imamo vozičke, vendar pa moramo delavke same preložiti ogromne količine blaga. Če katera od delavk potoži, da ne more delati več, kot znaša delovni čas, ji začnejo nadrejeni groziti."

Žaljiv odnos do delavcev

"Kako so lahko vodilni žaljivi, sem okusila na lastni koži," pravi Ivanka Šalamun. "Ko sem enega od nadrejenih opozorila, da ne morem toliko delati, ker sem invalid, me je začel žaljivo

obravnnavati in mi je rekel, naj kar pridem po delovno knjižico, če mi ni do dela. Takšen odnos človeka boli! Zato sem nadaljevala delo, kar pa bi se zame lahko tudi slabo končalo, saj me je med delom obšla slabost in sem se zgrudila. Omenjeni nadrejeni se je nato prestrašil in poklical domov mojega moža, naj pride po me."

"Še bolj kot delavce pa je strah mnoge šefe v podjetju, ki kar trepetajo za svoja delovna mesta," pravi Silva Bezjak. "Pravzaprav v našem podjetju vlada strah. Marsikaj je slabo organizirano, vendar se šefi svojih nadrejenih ne upajo na nič opozoriti v bojazni, da bodo zgubili svoje položaje."

Delavke trdijo, da njihove plače niso odvisne od tega, koliko delajo. "Delavke smo morale delati vsak dan toliko časa, kolikor so rekli šefi, plače pa smo dobile ve-

Marija Volfgang: Med zaposlenimi v Mercatorju SVS na Ptuju vlada strah, pogoji dela pa so slabi. Navzven je podjetje uspešno, navznoter pa razmere niso rožnate, temveč zaskrbiljujoče.

dno enake, ne glede na to, koliko smo delale," pravi Ivanka Šalamun. "Takšen sistem nagrajevanja pa ni pravičen, še manj pa je stimulativen. Zato za večino zaposlenih delo preko rednega delovnega časa pomeni muko."

"Delavke smo nadrejenim večkrat povedale, da bi z veseljem več delale, če bi se nam to poznalo tudi v denarnici, vendar to ni nič pomagalo. Namesto tega je podjetje organiziralo predavanje psihologa, ki je pojasnjeval kako ljudi

motivirati za delo," pravi Anica Petrovič. "Povem pa vam, da Štajerj ni treba učiti, kako se dela, saj vsak dan v službi in doma dokazujemo, da rade delamo, samo vedeti moramo za kaj!"

Eno najbolj uspešnih trgovskih podjetij delavce še vedno plačuje z boni?

"Namesto da bi nam podjetje zagotovilo normalne pogoje dela in nas pošteno plačalo za naš trud, pa si poskuša dvigniti ugled z raznimi propagandnimi akcijami. Tudi kadar dajejo denar za humanitarne akcije ne povero, da je to denar od delavskih žuljev," pravi Anica Grula.

Delavke pravijo tudi, da je žalostno, da v tako uglednem siste-

vi Marija Wolfgang.

"Naši šefi pravijo, da morajo s čim manj zaposlenimi ustvariti čim več dobička. Od tega so obsedeni," pravi Ivanka Šalamun. "Žrtve tega pa smo delavci."

Ivanka Šalamun in druge delavke, s katerimi smo se pogovarjali, so prepričane, da so dobile suspenz, ker podjetje želi brez stroškov zmanjšati število zaposlenih. Trdijo, da niso nepošteno uporabljale kartice Mercator Pika in da so jih obtožili po krivici.

"Vodstvo je suspendiralo 18 blagajničark, češ da smo kršile organizacijsko pravilo o blagajniškem poslovanju. Nekatero smo že bile poklicane na disciplinsko komisijo in dobile odločbo o prenehanju delovnega razmerja. Povedati pa moram, da se s kartico Pika nisem okoriščala, kar bom tudi dokazala," pravi Ivanka Šalamun.

Prizadete delavke trdijo, da se s karticami Mercator Pika niso imele namena okoriščati in se tudi niso okoriščale. Vse do dneva, ko so dobile suspenz, jim tudi ni bilo znano, da naj bi kršile organizacijski predpis o blagajniškem poslovanju, saj jih na kaj takšnega nikoli ni nihče opozoril. Pravijo, da same svojih nakupov

niso na blagajni obračunavale nič drugače, kot vsem drugim strankam. Delavke zelo boli, ker jih dolžijo nepoštenosti, saj imajo, kakor pravijo, vse že dolgoletne delovne izkušnje. "Preživele" so že veliko direktorjev in reorganizacij, vendar jim nepoštenosti ni še nikoli nihče očitil.

Če bo treba, bodo delavke poiskale pravico na sodišču

Sicer pa so delavke odločene, da se bodo za pravico borile po pravni poti. "Delavke upamo, da bo vendarle zmagal razum. Če v podjetju ne bomo uspele dokazati, da smo delale pošteno, bomo ob pomoči službe pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS Ptuj prisiljene poiskati pravico na sodišču," pravi Marija Wolfgang.

Delavke pa so, kakor so povedale, razočarane nad predsednikom sindikata v podjetju in poslovodjo Urbanom Lorenčičem.

"Ko so nam predali suspenze in nam povedali, česa nas dolžijo, so mnoge med nami doživele šok. Eno od sodelavk so odpeljali celo v bolnišnico. Naš sindikalni zapupnik Lorenčič pa ni za nas nič ukrenil," pravi Ivanka Šalamun. "Zato ga ne bomo nikoli več volile, enako pa svetujemo tudi drugim delavkam in delavcem, saj imamo vtis, da je bolj na strani uprave kot na strani delavcev."

"Veliko pa so za nas storili na območni organizaciji ZSSS na Ptuj in v Sindikatu delavcev trgovine Slovenije," pravi Marija Wolfgang. "Mnoge delavke smo se po suspenzu znašle v socialni stiski. Med njimi sem tudi sama, saj sem samohranilka. Zato se za socialno pomoč tudi javno zahvaljujem sekretarju območne organizacije ZSSS Borisu Frajnkoviču in sekretarju Sindikata delav-

cev trgovine Slovenije Sandiju Bartolu."

Ali bosta območni odbor Sindikata delavcev trgovine in območna organizacija ZSSS na Ptuj prizadetim delavkam nudila pravno pomoč v prizadevanjih, da dokažejo svojo nedolžnost? Odgovor na to vprašanje smo poiskali pri sekretarju območne organizacije Borisu Frajnkoviču. Po njegovih besedah sindikalna služba pravne pomoči prizadetim delavkam že pomaga v disciplinskih postopkih v podjetju, prav tako pa jim bo pomagala tudi, če bodo morale pravico iskati na sodišču. Frajnkovič je prav tako dejal, da razume delavke, ki so razočarane nad neaktivnostjo sindikata v podjetju. "V marsikaterem podjetju se sindikalisti bojijo izpostaviti za zaščito pravic delavcev."

Tomaž Kšela

Boris Frajnkovič: Služba pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS že pomaga prizadetim delavkam.

mu, kot je Mercator, še vedno prejemajo prejemke v bonih. Tako so letos dobile pol regresa v tolarjih, polovico pa v bonih. Tudi delo ob inventuri, ki so jo naredili ob uvedbi davka na dodano vrednost, so dobili delavci plačano z boni. "Na ta način smo delavci oškodovani, saj nam boni ne gredo v pokojninsko osnovo, oškodovana pa je tudi država!"

Eni so garali, drugi pa doma čakali na delo

"Ob vsem tem, ko smo morale delavke delati kot črna živina, pa je vodstvo podjetja poslalo na čakanje z zmanjšano plačo veliko število delavcev," pravi Silva Bezjak.

"Tega človek zares ne more razumeti. Nam so kar naprej govorili, da je delavcev premalo, zato smo morale prihajati na delo (v trgovino s prehrano!) celo bolne delavke, po drugi strani pa so številne delavke poslali domov," pra-

Sindikalna lista

December 1999	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo)	Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo)
	SIT	SIT
Prvi del		
1. Dnevnice		
– cela dnevnicna (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.778,00
– polovična dnevnicna (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.888,00
– znižana dnevnicna (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.315,00
2. Kilometrini (od 26. 11. 1999 dalje)	40,11	40,11
3. Ločeno življenje	69.074,00	55.149,00
4. Prenočiče – Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 7. 1999)		
– po SKPGD (na delovni dan)*	558,00	558,00
Drugi del		
1. Jubilejne nagrade		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	54.537,00	46.363,00
– za 20 let	81.806,00	69.545,00
– za 30 let	109.074,00	92.726,00
2. Odpravnina ob upokojitvi	345.370,00	522.837,00
– oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		– oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje
3. Solidarnostne pomoči		
– po SKPD – ob smrti delavca	103.611,00	92.726,00
– ob smrti v ožji družini	51.806,00	–
4. Minimalna plača (od 1. 8. 1999)	72.521,00	72.521,00
5. Zajamčena plača	39.981,00	39.981,00
6. Regres za letni dopust		
– najmanj	102.000,00	96.500,00*
– ali največ	121.995,00	102.000,00
(70 % povprečne slovenske plače)		

* Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. V negospodarstvu znaša regres po podpisu aneksa h kolektivni pogodbi (Ur. list RS št. 39/99) za leto 1999 96.500 SIT. Za delavce, katerih mesečna bruto plača za obdobje marec-maj 1999 ne presega 120.000 SIT, znaša regres 102.000 SIT. Do 5. junija se vsem delavcem izplača 85.012 SIT regresa, preostali del pa do 5. januarja prihodnje leto.

O Ani Veldin iz osnovne šole v Dobovi smo pisali pred letom dni, ko se je pritoževala zaradi razvrstitve v plačilni razred in drugih krivic. Pri tem pa ni ostalo, saj ji je ravnatelj letos poleti odpovedal delovno razmerje. Sekretar v območni organizaciji ZSSS za Posavje Ladi Rožič je prepričan, da je sklep o prenehanju njenega delovnega razmerja nezakonit, zato ga odvetnik območne organizacije Adam Molan na sodišču spodbija.

Kako je ravnatelj učiteljico spravil na cesto

Samovolja na kvadrat

Ana Veldin je prišla v uredništvo našega časopisa z zajetno dokumentacijo, iz katere povzemamo le najpomembnejša dejstva o tem, kako ji je bilo odpovedano delovno razmerje.

Čeprav je prizadeta predsednica Sindikata Vir na šoli, ne ravnatelj ne svet delavcev o prenehanju delovnega razmerja sindikata nista obvestila.

Prvi sklep o prenehanju delovnega razmerja Ane Veldin je ravnatelj Marjan Vučajnik podpisal 6. maja letos. Po tem sklepu ji je delovno razmerje prenehalo mesec dni kasneje, 6. junija. V obrazložitvi piše, da je ob vlogi Ane Veldin za napredovanje v naziv svetovalec ministrstvo za šolstvo ugotovilo, da za delovno mesto svetovalnega delavca in knjižničarja, na kar je že bila razporejena, nima ustrezne izobrazbe. Razlog: Ana Veldin ministrstvu ni poslala potrdila o opravljenem strokovnem izpitu. Ker potrdila o strokovnem izpitu ni bilo tudi v matični dokumentaciji, je ravnatelj delavki postavil 14-dnevni rok za njegovo dostavo. Tudi do preteka tega roka Ana Veldin ravnatelju ni dostavila potrdila.

Iz tega sledi, da Ana Veldin ne izpolnjuje zakonskih pogojev za opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni šoli.

V pravni pouk je ravnatelj zapisal, da se prizadeta lahko na sklep v 14 dneh pritoži svetu osnovne šole.

Njeni pritožbi svet delavcev na seji 27. maja ni ugodil.

Na tej podlagi je ravnatelj 3. junija izdal sklep o polnomočnosti sklepa o prenehanju delovnega razmerja.

Štirinajst dni kasneje (17. junija) je ta sklep preklical in še istega dne izdal nov sklep o prenehanju delovnega razmerja, v katerega utemeljitev je med drugim zapisal, da je Veldinova zavedla delodajalca, ker je zamolčala podatek, ki je potreben za opravljanje del. Dostavila je le potrdilo o opravljanju del v nekem vrtcu, ki ni potrdilo o strokovnem izpitu. Tudi na ta sklep se je Ana Veldin lahko pritožila na svet osnovne šole.

Štiri dni kasneje (21. junija) je prejela še odločbo o letnem dopustu s trajanjem 36 dni. Svet osnovne šole je ugovor obravnaval 12. junija in ga spet zavrnil.

Na tej podlagi je ravnatelj Marjan Vučajnik 20. julija izdal sklep o dokončnem prenehanju delovnega razmerja z dnem, ko je Ani Veldin potekel zadnji dan letnega dopusta, to je 22. julija.

Ana Veldin se na sklep o prenehanju delovnega razmerja pritožuje iz več razlogov, saj je prepričana, da je nezakonit. Na prvo mesto postavlja to, da ni bilo ne njej ne sindikatu omogočeno prisostvovati na razpravi o prenehanju delovnega razmerja. Pritožuje se tudi zaradi dolžine odpovednega roka, ki bi po njenih navedbah moral znašati tri mesece. Ker ima več kot 30 let delovne dobe, je prepričana, da je kot starejša delavka zaščitena in ji delovnega razmerja ni mogoče odpovedati.

Veldinova je naknadno pridobila potrdilo o opravljenem strokovnem izpitu. Željko Jakopovic ji je v imenu ministrstva za prosveto in šport Republike Hrvaške 11. oktobra podpisal listino, s katero ji potrjuje leta 1973 opravljeni strokovni izpit za vzgojiteljico v otroškem vrtcu. Takrat je namreč delala v Zagrebu. Na to potrdilo je čakala zelo dolgo, dobila ga je šele po posredovanju naše ambasade v Zagrebu. Potrdilo je pritožnica predložila oddelku sodišča za delovne in socialne zadeve v Brežicah. Zdaj čaka na prvi narok za glavno obravnavo.

Delovna knjižica Ane Veldin je od janu-

PRAVNI SVETOVALEC

Lučka Böhm, svetovalka predsedstva ZSSS

Za 58. rojstni dan se lahko upokojite, lahko pa ...

Vprašanje: Kdaj se bo lahko upokojil moški, ki je bil rojen 15. 6. 1942 in ki je že od leta 1996 delovni invalid III. kategorije? Na svoj 58. rojstni dan bo imel 38 let in 2 meseca pokojninske dobe. Kolikšna invalidska pokojnina mu bo odmerjena? V kolikšni meri bo na odmero vplivala tako imenovana prišteta pokojninska doba?

Odgovor: Zakonodajni postopek v državnem zboru o predlogu zakona, ki prinaša pokojninsko reformo, še ni končan. Najverjetneje pa bodo poslanci potrdili tudi 397. člen predloga zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je pripravljen za tretjo obravnavo. Ta prehodni člen dejansko omogoča predčasno upokojevanje po 1. 1. 2000 tudi delovnim invalidom II. in III. kategorije, ki jim na dan

31. 12. 1999 (predvidoma zadnji dan veljavnosti dosedanjega zakona) do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne in predčasne pokojnine po dosedaj veljavnih predpisih manjka manj kot pet let starosti in hkrati manj kot pet let pokojninske dobe. Sedanji predpisi za moškega določajo, da mora biti za pravico do predčasne pokojnine star najmanj 58 let in mora hkrati imeti najmanj 35 let pokojninske

dobe. Delavec, na katerega se nanaša vprašanje, je star 57 let in ima 37 let pokojninske dobe. To pomeni, da se bo dejansko lahko predčasno upokojil na svoj 58. rojstni dan. Pokojnina pa mu ne bo odmerjena po pravilih, ki veljajo za odmero invalidske pokojnine, temveč po pravilih, ki veljajo za odmero predčasne pokojnine. Za 38 let pokojninske dobe se mu bo od pokojninske osnove odmerila pokojnina v višini 81 %. Od tako odmerjene pokojnine pa se mu bo nato do njegovega 63. leta starosti odbijalo še dodatnih 5 % zato, ker se je z nepolno pokojninsko dobo upokojil pred dopolnitvijo te starosti. Do 63. leta starosti tudi ne bo upravičen do varstvenega dodatka k pokojnini. Tako odmerjena pokojnina pa se mu bo nato usklajevala po novih poreformnih predpisih.

Bralce Nove Delavske enotnosti je treba opozoriti, da je bil 397. člen predloga zakona v drugi obravnavi v državnem zboru dopolnjen. Predlog zakona tako za tretjo obravnavo v

397. členu širi krog tistih, ki se bodo smeli tudi po 1. 1. 2000 predčasno ali starostno upokojevati po "predreformnih" predpisih. (Primerjaj s 37. številko Nove DE, 21. 10. 1999 – predlog zakona za drugo obravnavo!)

Navajam prvi odstavek 397. člena (debelo tiskane so novosti iz predloga zakona za tretjo obravnavo): "Zavarovanci, ki so do 31. 12. 1999 pridobili pravico do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti ali jim je do tega dne prenehalo delovno razmerje zaradi stečajja, likvidacije ali prisilne poravnave ali so bili delovni invalidi II. ali III. kategorije invalidnosti ali jim je prenehalo delovno razmerje brez lastne krivde pred uvedbo stečajja podjetja in so bili prijavljeni pri zavodu za zaposlovanje več kot 24 mesece in jim je do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne ali predčasne pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, manjka pet let starosti in pokojninske dobe ali manj, lahko uveljavijo

arja letos na ZPIZ, ker je sprožila ugotavljanje delovne dobe v sosednji državi. Čeprav njena delovna knjižica sploh ni zaključena, ji je Zavod za zaposlovanje Republike Slovenije 11. oktobra izdal odločbo, s katero ji je priznal nadomestilo za čas brezposelnosti. To bo prejela od 23. julija letos do 22. julija 2001, torej dve leti. Status brezposelne osebe je Veldinovi pomagala urediti območna organizacija ZSSS za Posavje.

Ana Veldin je bila za predsednico Sindikata Vir v osnovni šoli Dobova izvoljena aprila 1997. Kasneje, ko se je ravnatelj z njo zapletel v spor, zaradi katerega je prizadeta sprožila še štiri delovne spore, je prišlo do ustanovitve samostojnega sindikata zaposlenih na tej šoli. Veldinova pravi, da gre za ravnateljev sindikat, ki se ne povezuje v nobenega od širših sindikatov. Veldinova je junija letos zunaj šole sklicala članski sestanek Vira. Ker so se vabilu odzvali le štirje člani, sestanek ni bil sklepčen.

Na naše vprašanje, zakaj je območna organizacija ZSSS za Posavje prepričana, da gre pri Veldinovi za nezakonito prenehanje delovnega razmerja, je Ladi Rožič, sekretar območnega odbora Sindikata Vir, odgovoril takole: "Spor med Ano Veldin in ravnateljem šole izhaja iz slabosti našega šolskega sistema. Pooblastila, ki jih imajo ravnatelji, in njihova neoposobnost so prepeljali do absurda, da je Kozlovska sodba v Višnji Gori v primerjavi s položajem na dobovski šoli kar resen pravni zaplet."

Za Ano Veldin z gotovostjo trdim, da izpolnjuje vse pogoje za delo, ki ga je opravljala. Trdim tudi, da postopek prenehanja njenega

delovnega razmerja ni skladen z zakonom in kolektivno pogodbo. Ministrstvo za šolstvo sprašujem, zakaj ima svojo inšpekcijo in izčigavega denarja bo plačana velika vsota, ki jo bo prizadeta zanesljivo iztožila, tudi iz naslova prejšnjih štirih tožb.

Ani Veldin je Sindikat Vir dal solidarnost-

no pomoč. Kar zadeva članstvo tega sindikata na osnovni šoli v Dobovi, pa lahko rečem le, da je zaradi ukrepov proti predsednici zbegano, skoraj prestrašeno in da čaka na sodni razplet in tudi na upokojitev ravnatelja."

Franček Kavčič

pravico do starostne ali predčasne pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona."

Naj na koncu dodam opozorilo delavcu, na katerega se vprašanje nanaša: na svoj 58. rojstni dan se smete, ne pa tudi morate upokojiti. Nihče, tudi vaš delodajalec ne, vas ne more prisiliti, da se predčasno upokojite in na ta račun do smrti prejimate nižano pokojnino zaradi nepolne pokojninske dobe. Vaša pravica je, da v delovnem razmerju vztrajate še preostalih kratkih 22 mesecev in si na ta račun prislužite od predčasne bistveno višjo starostno pokojnino.

Za 53. rojstni dan se lahko upokojite, boljše pa bi bilo ...

Vprašanje: Rojena sem bila 15. 11. 1947. Imam 31 let in 4 mesece delovne dobe. Sem delovna invalidka II. kategorije. Ali me lahko delodajalec uvrsti med trajno presežne delavce? Ali imam v kratkem možnost za upokojitev?

Odgovor: Vaš delodajalec vas ne more razvrstiti med trajno presežne delavce. Ker že imate 31 let pokojninske dobe, pomeni, da vam po sedanjih predpisih manjka manj kot 5 let do izpolnitve pogojev za upokojitev. Vaš delodajalec vas v skladu z 2. odstavkom 36. d člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 14/90, 5/91 in 71/93) sme razvrstiti

med trajno presežne delavce zgolj, če vam zagotovi dokup manjkajoče pokojninske dobe ali če bi vam bilo zagotovljeno nadomestilo za čas brezposelnosti do upokojitve (toda pripadalo bi vam le za 2 leti) ali pa če bi vi s tem soglašali. V primeru vašega soglasja bi bili upravičeni tudi do ustrezne odpravnine. Delodajalec pa vas lahko razporedi na čakanje na delo. V tem primeru delovno razmerje traja, pokojninska doba teče, upravičeni pa ste tudi do denarnega nadomestila plače.

Stari ste 52 let, imate 31 let pokojninske dobe in ste delovna invalidka. Kombinacija vseh treh dejstev vam omogoča, da boste lahko izkoristili določilo prehodnega 397. člena predloga reformnega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki naj

bi začel veljati 1. 1. 2000. Ta člen omogoča delovnim invalidom, ki jim do izpolnitve pogojev za predčasno upokojitev manjka tako manj kot pet let starosti kot hkrati manj kot pet let pokojninske dobe, da se lahko predčasno upokojijo po sedaj veljavnih predpisih potem, ko nekega dne dopolnijo vse pogoje, ki jih za predčasno upokojitev določa stari zakon.

Ta pa za ženske določa naslednje pogoje za predčasno upokojitev: najmanj starost 53 let in hkrati najmanj 30 let pokojninske dobe. To pomeni, da se boste lahko predčasno upokojili na svoj 53. rojstni dan.

Marsikom se v pokoj ne mudi. Morda ni odveč poudariti, da se predčasno smete upokojiti. Toda nihče, tudi vaš delodajalec ne, vas ne more prisiliti, da se predčasno upokojite in zaradi tega do smrti prejimate nižano pokojnino zaradi nepolne pokojninske dobe in do 58. leta tudi zaradi predčasne upokojitve. Vaša pravica je, da delate do dopolnitve polne pokojninske dobe in si s tem prislužite polno starostno pokojnino.

Popravek

V 42. številki smo v odgovoru bralki, kdaj se bo lahko redno upokojila, objavili napačen podatek.

Datum njene redne upokojitve ni 30. 11. 2004, kot smo objavili, ampak 15. 12. 2004. K njenemu rojstnemu dnevu (23. oktober) je namreč treba prišteti še mesec in tri četrta (natančneje mesec in 22 dni), ne le mesec in četrta, kot smo zapisali.

Za napako se bralki in drugim opravičujemo.

Uredništvo

Zakon o zaposlovanju tujcev bo odprl trg delovne sile, kar je naša država dolžna storiti tudi zaradi procesa približevanja in vstopa v EU, je na seji ekonomsko-socialnega sveta (ESS) to sredo uvodoma povedala Zdenka Kováč, predstavnica predlagatelja.

ZSSS je na predlog zakona, ki naj bi ga vlada ta teden poslala državnemu zboru v prvo branje, pripravila več kot 10 spreminjalnih predlogov. Metka Roksančič je med drugim navedla preveliko kvoto tuje delovne sile (v predlogu zakona je zapisano osem odstotkov aktivnega prebivalstva, kar je 78.640 oseb), o kateri bo vsako leto odločal državni zbor. Pri odločanju o tem naj bi sodelovali tudi reprezentativni sindikati.

Drugo pripombo je namenila temu, da zakon ne določa posebnega načina reševanja položaja dnevnih migrantov – številni delavci se namreč vozijo na delo v naše tovarne tudi deset let.

Po razpravi je ESS na predlog Braneta Mišiča sklenil, naj predlagatelj zakona državnemu zboru pošljejo tudi pregled neusklajenih pripomb. Vlado pa je ESS zavezal, naj s socialnimi partnerji različna mnenja uskladi še pred drugim branjem.

Zakona o tujcih in finančnem poslovanju uskladiti pred drugim branjem

Zakon o plačilnem prometu je del reforme plačilnega prometa, ki smo jo začeli že pred štirimi leti, končana pa naj bi bila leta 2002. Ena temeljnih sprememb je prenos plačilnega prometa iz sedanjega APP (Agencije za plačilni promet, bivše SDK) v poslovne banke. Prehod bo postopen. Eden od predstavnikov vlade ga je primerjal s spremembo prometne ureditve, če bi namesto po desni vozili po levi. Ta prehod v prometu naj bi izvedli tako, da bi na levo prešli postopno in šele potem,

ko bi za ta režim zgradili nove ceste ali preuredili sedanje.

Prav zaradi tega je za sindikat glavno vprašanje, kako bo poskrbljeno za socialno varnost zaposlenih v APP. Predstavniki delodajalcev so bolj zaskrbljeni zaradi nevarnosti, da banke plačil ne bodo izvajale tako hitro kot APP. Pogrešali bodo tudi informacijski sistem, saj APP sedaj zagotavlja neodvisno in zelo strokovno obdelavo podatkov. Zakaj bi zaradi juhe zaklali kokoš, ki nese jajca, so spraševali.

Minimalne plače imajo še prednost

Predstavniki sindikatov in delodajalcev so sprejeli enotno priporočilo, po katerem bodo do razjasnitve določb zakona o finančnem poslovanju minimalne plače ostale prednostno izplačilo.

V Ljubljani še naprej anarhija pri obratovalnem času trgovin

V Ljubljani je daleč največ trgovin v državi. Je tudi največ problemov s podaljševanjem obratovalnega časa, zaradi česar so številni trgovci, še bolj pa trgovke prikrajšani pri pravici do dnevnega, tedenskega in letnega oddiha.

Ljubljanska uprava je zlasti na zahtevo Sindikata delavcev trgovine Slovenije pripravila odlok o obratovalnem času trgovin. Sindikat je nanj, ker ni dovolj ščitil interesov zaposlenih, prek svetnika Miloša Pavlice (ZLSD) vložil pet amandmajev.

Ker so imeli člani mestnega sveta o predlaganih amandmajih zelo različna mnenja, jih niso potrdili. Naj povemo, da so za njihovo sprejetje glasovali le svetniki iz ZLSD, svetniki LDS pa so jim nasprotovali, drugi svetniki pa so se vzdržali. Vzdržali so se tudi svetniki iz vrst SDS, čeprav je prav ta stranka v državnem zboru doslej, da je položaj zaposlenih v trgovini že obravnavala matični odbor za področje dela.

Ker so imeli svetniki različna mnenja tudi o celotnem odloku, ta ni bil izglasovan. Zaradi tega bo v trgovinah na področju Mestne občine Ljubljana še naprej anarhija.

Sandi Bartol

Pri delu upoštevamo makroekonomske kazalce

V Sindikatu delavcev prometa in zvez (SDPZ) spremljamo gospodarska gibanja predvsem s stališča uresničevanja materialne in socialne varnosti zaposlenih. Makroekonomske kazalce in

gospodarski položaj posameznih dejavnosti ter podjetij smo vedno upoštevali pri pripravi in sklepanju kolektivnih pogodb dejavnosti in podjetij. Naš cilj je vselej vzpostavitev ravnotežja med stroški dela in zaposlenostjo, na tej osnovi vodimo aktivnosti za izboljšanje gospodarjenja in položaja delavcev. Zavedamo se, da če zapisanih pravic ni mogoče uresničiti, delavcem z njimi ne koristimo. Podatki za letošnjih prvih osem mesecev kažejo, da se je obseg poslovanja v cestnem blagovnem prometu zmanjšal za 7,1 % in v potniškem prometu za 6,4 %. Obseg poštinskih storitev se je povečal za 17,9 %, medtem ko se bodo telekomunikacijske storitve povečale za okoli 10 %. Na podlagi teh kazalcev lahko v dejavnosti prometa in zvez pričakujemo povečanje dodane vrednosti realno za okoli 3,5 %, v naslednjem letu pa okoli 4 %.

Zagotovo so ti kazalci podlaga za ustrezno gibanje plač v naših dejavnostih. Če v dejavnosti prometa in zvez primerjamo plače delavcev po kolektivnih pogodbah in plače po individualnih pogodbah v Sloveniji, lahko ugotovimo, da je v naših dejavnostih ugodnejše razmerje kot v drugih dejavnostih in v poprečju.

V prometu in zvezah je delež zaposlenih, ki so plačani po individualnih pogodbah triodstoten, med vsemi zaposlenimi pa je 3,9-odstoten. Masa individualnih plač v prometu in zvezah je 8,4-odstotna, nasploh pa 10,7-odstotna.

Podatki povedo, da so razmerja med plačami po kolektivnih pogodbah in plačami po individualnih pogodbah v naši dejavnosti bolj uravnotežena. Tudi število zaposlenih, za katere veljajo individualne pogodbe v naših dejavnostih, je ugodnejše od poprečja. To ne pomeni, da so naše plače glede na kvalifikacijsko strukturo slabše od poprečja plač, temveč da so razmerja plač bolj umirjena.

V SDPZ menimo, da je potrebno tudi v bodoče sproti spremljati gospodarske kazalce, spodbujati motivacijo za boljše gospodarjenje in z realnimi plačami ohraniti zaposlenost.

B. M.

Sindikat GiT poziva k izplačilu 13. plače

Prva konferenca Sindikata gostinstva in turizma Slovenije, bila je prejšnji četrtek v Ljubljani. Je delodajalec pozvala, naj v decembru izplačajo 13. plačo. Pri tem naj izhajajo iz 49. člena splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti in 58. člena kolektivne pogodbe za gostinstvo. Delodajalci naj pri 13. plači izhajajo tudi iz uspešnosti poslovanja.

Sindikat GiT hkrati opozarja tudi na izplačilo dela plač na podlagi 19. člena zakona o minimalni plači, načinu usklajevanja plač in regresu za letni dopust.

Popravek

Pri objavi predlogov ZSSS v zvezi z delovnim besedilom zakona o delovnih razmerjih je pri 204. členu prišlo do manjše netočnosti. Drugi odstavek predloga k temu členu bi se moral pravilno glasiti:

V četrtem odstavku, kjer piše, da sindikalni zaupnik sme svoje aktivnosti izvajati tako, "da ne ovira poslovanja delodajalca", je besede v narekovaju treba zamenjati z "na način, dogovorjen s kolektivno pogodbo dejavnosti oziroma posebno pogodbo o pogojih za delovanje sindikata".

Za napako se opravičujemo!

F. K.

V zadnjih osmih letih so se zaradi sprememb na trgu v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji zgodile drastične spremembe. Številna podjetja te panoge so propadla, število delovnih mest se je prepolovilo. Tudi na domžalskem območju se je zaradi poslabšanja razmer na trgu položaj tekstilnih podjetij spremenil, vendar nobenega podjetja ni bilo treba zapreti. V zadnjem času pa so začeli našo lokalno javnost pretresati dogodki, ki med delavce vnašajo nemir in strah.

Tekstilni in usnjarski delavci zaskrbljeni za svojo prihodnost

Najprej RAŠICA. Obrat v Moravčah so zaprli že lani. Nekaj delavk je bilo razporejeno na delo v Gameljne.

Potem PLANIKA. Podjetje je že več let v težavah in pada iz krize v krizo. Delavcev je vedno manj.

S prvim oktobrom so se tudi vrata Planike v Lukovici zaprla in za zavod je moralo oditi približno osemdeset delavcev.

Zaradi zamude pri izplačilu plače za september so delavci podjetja UNIVERZALE devetega oktobra začeli stavkati. Plače v tem podjetju zamujajo že od spomladi. Pravijo, da imajo dela dovolj, težave pa jim povzroča huda konkurenca, visoki stroški dela, vračanje kreditov in še kaj. Vse to jim povzroča resne likvidnostne težave. Prihodnost tega podjetja je negotova in odvisna od sanacije, ki ga pripravlja vodstvo, ki so ga imenovali pred nekaj dnevi.

Industrija usnja Vrhniko bo do konca leta preselila proizvodnjo iz enote GALANTERIA v Domžalah in premoženje prodala. V tej enoti je zaposlenih približno petdeset delavcev. Tri so že odpustili, nekaj je že razpore-

jenih na Vrhniko. Prihodnost ostalih je negotova.

TOKO zapušča Domžale in se seli v Lukovico. V TOKU zatrjujejo, da je to poslovna odločitev, ki je osnovana na ekonomskem izračunu, in nujnost, ker je obstoječi objekt v Domžalah grajen v obdobju "renesanse" slovenske arhitekture, ko so se namesto klasičnih gradbenih materialov pričeli uporabljati alternativni materiali (plastika, steklo ...). To jim že vsa leta povzroča izjemno visoke stroške vzdrževanja, predvsem pa hlajenja v poletnem času in ogrevanja v zimskem. Vodstvo TOKA zatrjuje, da se položaj zaposlenih ob preselitvi družbe na novo lokacijo v ničemer ne poslabšuje ali ne spreminja. Zaradi drugačnih informacij, kot jih daje vodstvo družbe in krožijo po domžalskem območju, pa so delavci TOKA zaskrbljeni za svojo prihodnost.

Sklep o razrešitvi direktorja je ta teden močno vznemiril delavce podjetja INDUPLATI Jarše. Slovenska razvojna družba, na katero je skupščina družbe Induplati Holding, d.d. Jarše na podlagi Zakona o Slovenski razvojni družbi in programu prestrukturiranja podje-

tij s sklepom skupščine družbe, sprejetim decembra lani, prenesla upravljaljske pravice, med drugim imenovanje in razrešitev uprave, je namreč sprejela sklep, da se s 15. 11. 1999 razreši dosedanji direktor in imenuje novi direktor.

Delavci so zaskrbljeni za svojo prihodnost, saj ne vedo, zaradi kakšnih razlogov je bil dosedanji direktor razrešen čez noč.

Kakšna je prihodnost delavcev v TRAKU, FILCU in TOSAMI?

Težko je govoriti o tem. Kot v vseh drugih podjetjih si prizadevajo za trg, iščejo notranje rezerve, iščejo ideje, kako povečati prihranke in konkurenčno sposobnost, kako bi racionalizirali postopke proizvodnje in pocenili proizvodnjo.

Resnih likvidnostnih težav v teh podjetjih ni. Trudijo se, da bi tako ostalo tudi v prihodnje.

Iz trenutnih informacij o stanju v podjetjih tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije na domžalskem območju izhaja, da nekatera podjetja preživljajo hude čase in se prebijajo z velikimi mukami. Vprašanje je, koliko časa bodo podjetja ohranjala še tista delovna mesta, ki jih že sedaj težko.

Upajmo, da se bodo na ustrezni ravni še pravočasno našli programi, ki bodo prinesli rešitve za ohranitev sedanjega števila zaposlenih v podjetjih, ki še niso zaprla svojih vrat.

Justi Arnuš

Sindikalne blagajnike usposobiti za delo

Kolikšna je in za kakšne namene služi sindikalna članarina, kdo jo vodi – vse to so vprašanja, ki so jih obravnavali sindikalni blagajniki iz podjetij in zavodov domžalskega območja na posvetu 19. novembra letos.

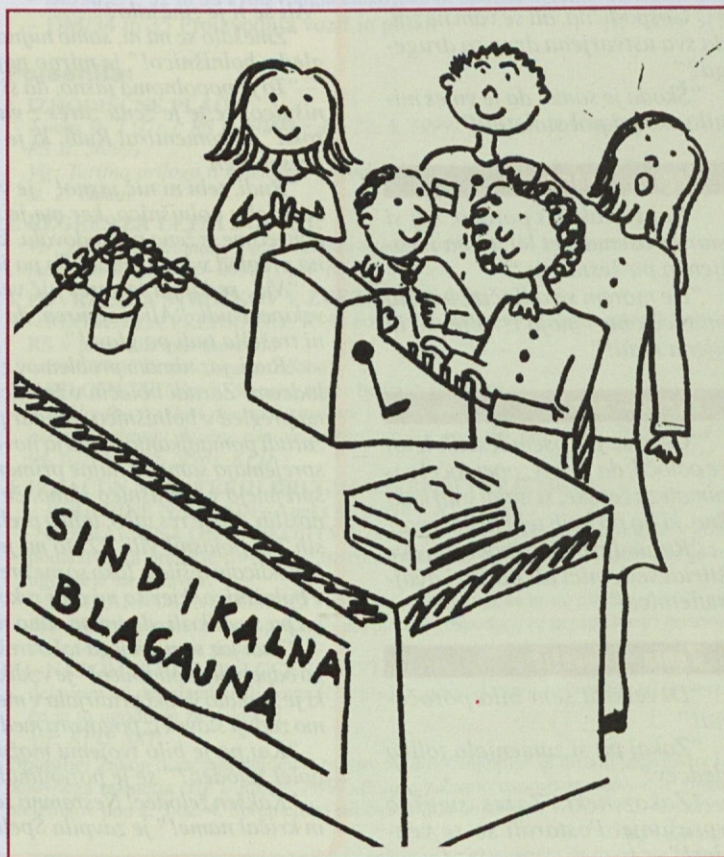
Pogovorili smo se o mnogih stvareh in načeli tudi temo oz. problem, ki blagajnike v sindikalnih podjetjih in zavodov najbolj moti. Čeprav naj bi finančno poslovanje v sindikalnih temeljilo na pravilnikih o financiranju in finančnem poslovanju in konkretnih navodilih, ki bi jih morali izdati ustrezni organi sindikatov dejavnosti in ZSSS, so udeleženci posveta menili, da za svoje delo nimajo dovolj strokovnih navodil. Le malo sindikalnih blagajnikov je izjavilo, da pri svojem delu uporabljajo pravilnik o financiranju in finančnem poslovanju sindikata dejavnosti.

Kot sekretarka območne organizacije sem udeležence povprašala o višini članarine, odstotku, ki ostane sindikatu podjetja oz. zavoda, razporeditvi članarine, načelih finančnega poslovanja ... Sindikalni blagajniki so povedali, da se članarina pogosto troši neracionalno. Višine in delitve članarine blagajniki ne poznajo dovolj dobro. Zaradi tega so udeleženci menili, da je bil posvet koristen in da je treba takšna srečanja organizirati večkrat.

Zaradi nove finančne zakonodaje (zlasti zakona o računovodstvu) so udeleženci menili, da je treba izobraževanje sindikalnih blagajnikov organizirati čimprej. Hkrati bi morali govoriti tudi o ureditvi pogojev za njihovo delo.

Justi Arnuš,

sekretarka območne organizacije

Zenin

"Mama, zame je ta ženin prestar!"

"Oh, daj no daj! Saj ga ne boš imela, da ga boš jedla!"

Zenin – drugi

"Draga hčerka. Ženin, ki ti ga priporočam, je zares malce starejši, zato pa je dobro ohranjen za svoja leta."

"Za svoja že mogoče, mama, za moja pa ne!"

Zenin – tretjič

"Kako si se mogel pri 60 letih poročiti z dvajsetletnico. Pomisli, kaj bo čez 30 let. Takrat jih boš imel ti 90, ona pa 50. Kaj boš takrat?"

"I, kaj? Takrat si bom pač moral poiskati kakšno mlajšo!"

Zenin – četrtrič

"Moj ženin je že toliko star, da v hlačah nima več navadnega tiča, pač pa penis?"

"Neverjetno! V čem pa je razlika!"

"Penis je na prvi pogled skoraj takšen kot tič pri fantu, samo malo bolj mehek je!"

Zenin – petič

"Moj ženin je že tako star, da seksa samo še na stolu!"

"Zakaj?"

"Ker se ne more več zravnati!"

Zenin – šestič

"Gospodična, ali se vam ne zdi, da sva ustvarjena drug za drugega?"

"Škoda je samo, da je vmes minilo skoraj pol stoletja!"

Zenin – sedmič

"Kaj še čakaš s poroko, saj si star že osemdeset let, tvoja izvoljenka pa šestdeset?"

"Ne morem se odločiti, ker sta mi vseh obe – moja izvoljenka in njena mati!"

Zenin – osmič

"Če si se pri osemdesetih letih že odločil, da se boš zopet začel zanimati za ženske, si najdi vsaj kakšno, ki bo po letih tebi primerna."

"Razumljivo. Zato bom vzel dve štiridesetletnici ali pa štiri dvajsetletnice."

Zenin – devetič

"Devetkrat sem bila poročena!"

"Zakaj pa si zamenjala toliko dedcev?"

"Zakaj neki. Zares smešno vprašanje. Postarali so se vendar!"

Humoreska

"Ljubi Bog! Kaj pa si ti počel Vili, da imaš roko v mavcu?" je pred dnevi pri malici v tovarniški menzi vzkljnil strugar Lobje, ko je skozi vrata stopil rezkar Vili. "Ali si padel zaradi novega snega ali se ti je zgodilo še kaj hujšega? Pa menda ja nisi te poškodbe staknil pri delu?"

"Pri delu se že nisem poškoval, saj sem dovolj star, da znam paziti nase," je skoraj malce užaljeno dejal Vili. "Sami veste, da sem že po naravi zelo previden in da zelo skrbim za varnost pri delu, zato se nisem poškoval že več kot deset let. Vendar pa tokrat ni šlo drugače: tokrat sem se poškoval zaradi višjih ciljev!"

"Za kakšne višje cilje pa je šlo?" je malce pogljiivo vprašal skladiščnik Rudi. "Ali si se kot dobri vitez pred nesramnimi vsiljivci postavil v bran svoje žene ali pa si morda moral priskočiti na pomoč neboljeni starki, ki jo je napadla tolpa roparjev?"

"Ne norčujem se, Rudi, ker je šlo za zdravje!" ga je užaljeno zavrnil Vili.

"Za čigavo zdravje?" je nejeverno vprašal Rudi.

"Za moje vendar! Nujno sem moral k zdravniku!" je resno odvrnil Vili.

"To že vemo, Vili, da si moral nujno k zdravniku, ko si si poškoval roko! Nas pa zanima, kako si si jo poškoval?!?" je sedaj že malce nejevoljno dejal Rudi in pomenljivo pogledal vse, ki smo sedeli za mizo. "Kdo ve, morda Vili nima poškovane samo roke, temveč tudi glavo?!"

"I, kako sem se poškoval?" je zamišljeno odvrnil Vili. "Roko sem dal na balkonsko ograjo, nato pa sem zaprosil ženo, da me z valjarjem močno mahne po njej!"

"Kaj!!?" smo vsi presenečeno vprašali v en glas. "Ali se ti je zmešalo?"

"Zmešalo se mi ni, samo nujno sem moral na pregled v bolnišnico!" je mirno pojasnil Vili.

"To je popolnoma jasno, da si moral nujno v bolnišnico, če te je žena zares z valjarjem lopnila po roki!" je komentiral Rudi, ki je bil še vedno vidno presenečen.

"Rudi, tebi ni nič jasno!" je vzrotil Vili. "Jaz nisem šel v bolnišnico, ker me je žena poškovala, temveč me je žena poškovala, ker sem moral nujno na pregled v bolnišnico! To pa je velika razlika!"

"Vili, sedaj pa te zares nič več ne razumem!" je vzkipek Rudi. "Ali si siguren, da te žena z valjarjem ni treščila tudi po glavi!"

"Rudi, jaz nimam problemov z glavo, temveč z želodcem! Zaradi bolečin v želodcu sem moral nujno na pregled v bolnišnico, vendar pa v naši bolnišnici zaradi pomanjkanja denarja novembra in decembra sprejemajo samo še nujne primere. To pomeni, da te sprejmejo v bolnišnico samo, če te tja prinesejo na nosilih. Da je res tako, lahko prebereš v vseh časopisih," je pojasnil Vili. "Zato mi je žena zlomila roko in poklcala rešilca. Tako so me brez problemov sprejeli v bolnišnico, kjer so mi dali roko v mavec, poleg tega pa so odkrili, da imam rano na želodcu!"

"Tudi jaz sem svojega tako treščila po glavi, da so ga odpeljali v bolnišnico!" je vzkljnila kuharica Špela, ki je s solato v roki pridirjala v menzo in je slišala samo zadnji stavek iz pogovora med Vilijem in Rudijem.

"Kaj pa je bilo tvojemu možu? Ali je tudi njega bolet želodec?" se je pozanimal Rudi.

"Kakšen želodec! Nesramno se je obnašal ter vpil in kričal name!" je zavpila Špela. "In to v mesecu,

ki je posvečen borbi proti nasilju nad ženskami! Kako si je sploh drznil!"

"Uboga reva ..." je vzdihnila Tatjana iz računovodstva. "Kdo bi si mislil, da je Špelin mož takšen nasilnež! Upam, da mu bodo sedaj v bolnišnici, nadržu, malce razhladili pregreto glavo!"

"Tudi našega direktorja bi moral nekdo treščiti po glavi ali po prstih!" je na presenečenje vseh dejala direktorjeva tajnica Edita, ki veljala za najbolj mirno in korektno bitje v podjetju.

"Zakaj pa to, Edita? Kaj pa je storil direktor?" je presenečeno vprašal Rudi, ki po vsem, kar je slišal, očitno ni več vedel, kje se ga drži glava.

"Direktor že nekaj časa ne more nič več ... storiti! Očitno ima velike probleme s prostato, zato bi moral nujno k zdravniku. Morda bi tudi njemu lahko odprli vrata v našo bolnišnico, kjer sprejemajo samo nujne primere, tako, da bi mu zlomili kakšen prst ali celo roko. Mislim, da bi nam bil zaradi tega zelo hvaležen!"

"Kandidatov za to, da bi direktorju zrahljali kosti, v našem podjetju ne bi bilo težko najti," se je zarežal mizar Tone. "Vendar pa si takšni gospodje, kot je naš direktor, znajo odpirati vrata, pa ne samo v bolnišnico, na drugačne načine. Oni imajo dovolj pod prsti – zato si jim ni treba lomiti prstov, da bi jih novembra ali decembra sprejeli v bolnišnico. Takšni gospodje raje komu kaj dajo pod prste!"

"Fantje, tudi jaz bi moral nujno v bolnišnico!" je iznenada vzkljnil Rudi.

"Kaj pa je tebi?" smo vsi presenečeno vprašali v en glas.

"Čeprav sem mislil, da me ne more v tej deželi nič več presenetiti, me je od vsega, kar sem danes slišal, začela strašansko boleti glava. Nujno moram k zdravniku!" je pojasnil Rudi. "Če me ne boste hitro spravili k specialistu, bom končal na psihiatrični kliniki v Polju!"

"Ti si tudi cepec Rudi! Ravno zdaj te je začela boleti glava! Ali ne veš, da te lahko glava v tej deželi boli samo v prvi polovici leta, ko imajo v specialističnih ambulantah še dovolj denarja, da te sprejmejo na pregled. Kako naj te sedaj, pred koncem leta, spravimo k zdravniku?"

"Fantje! Utihnite in ukrenite karkoli, drugače mi bo glava razneslo. Naj vrag vzame takšno zdravstveno politiko, zaradi katere človek še k zdravniku ne more," je zastokal Rudi in se nemočno prijel za čelo.

"Tone, daj Rudiju robček na glavo! Špela, ti pa prinesi valjar iz kuhinje in pokaži, kako si spravila v bolnišnico svojega moža ..." je vzel stvari v svoje poškovane roke Vili.

"Zakaj pa naj ga lopnem po glavi? Kaj pa je Rudi naredil?" je razburjeno vprašala Špela, ko je z valjarjem v roki privihrala iz kuhinje.

"Proti ženskam je govoril. In to v mesecu boja proti nasilju nad ženami!" je bleknil Vili.

To je bilo za Špelo dovolj. Tako smo spravili Rudija k zdravniku!

"Zakaj pa si se Špeli zlagal, saj Rudi ni govoril čez ženske?" je po tem, ko se je vse umirilo, Tone povprašal Vilija.

"Če bi ji vse razlagal, bi trajalo predolgo. Tega, kar se dogaja v našem zdravstvu, noben normalen človek ne more razumeti. Sicer pa je Vili zares govoril čez ženske: rekel je, naj vrag vzame takšno zdravstveno politiko. Politika pa je, kakor vsi vemo, ženskega spola, pa še neka posebna nagnjenja ima ..."

Je premoženje Tama tik pred prodajo?

Številni mariborski kovinarji so začetek tega tedna preživeli v pričakovanju razpleta prodaje Tamovega premoženja. Mnogi čakajo na poplačilo terjatev, še več pa jih zanima, koliko od 1500 delovnih mest bodo ohranila podjetja na lokaciji Tama. Stečajni upravitelj Tama Mirko Žagar se je s predstavniki Konzorcija kupcev premoženja Tama in predstavniki podjetja MTI Evropa začel pogajati o prodaji Tamovega premoženja v celoti. Žagar je namreč dejal, da naj bi se tokrat z obema zainteresiranimi kupcema pogovarjal in pogajal zadnjič! Pogajanja naj bi se končala do srede, ko naj bi stečajni upravitelj stečajnemu senatu posredoval tudi svoj predlog v zvezi s prodajo. Vendar pa stečajni senat v sredo ni prejel še nobenega predloga. Predsednik stečajnega senata Karl Ferenčak Žagarjev predlog pričakuje v naslednjih dneh.

Sicer pa je stečajni upravitelj Tama Mirko Žagar pred dnevi javnost seznanil, da je na razpis za nakup Tamovega premoženja do izteka roka poslalo svoje ponudbe 45 kupcev,

naknadno pa sta prispeli še dve. Od skupno 47 ponudb se tri nanašajo na nakup premoženja stečajnega dolžnika v celoti, vendar je ena med njimi neresna (napisana naj bi bila

v kitajščini). Drugi ponudniki se potegujejo za nakup posameznih delov Tama, vendar nekateri niso oddali popolnih ponudb.

Stečajni upravitelj ni govoril o konkretnih ponudbah in o podrobnostih iz njih, saj bi to oslabilo njegovo pozicijo v nadaljnjih pogajanjih za prodajo Tamovega premoženja. T. K.

Ali bo Metalna Nova začela poslovati ali ne?

Večina od 500 delavcev Metalne ECCE, ki je morala v stečaj, še vedno ne ve, ali bodo dobili delo v Metalni Novi, kakor so jim obljubljali, ali pa bodo ostali brezposelni. Delavcem namreč še ni znano, ali bo Metalna Nova začela obratovati ali ne. Neuradno se govori, da Slovenska razvojna družba ni naklonjena programu, ki ga je pripravilo vodstvo podjetja.

Sicer pa je po besedah strokovnega delavca konference sindikalnih podružnic SKEI Bogdana Ivanoviča stečajna upraviteljica Metalne ECCE Vera Zavrl poklicala nazaj na delo okoli 120 delavcev, ki dokončujejo proizvodnjo. To delo naj bi opravljali predvidoma do 15. januarja. Poleg tega je

poklicala nazaj na delo še 40 delavcev, ki pomagajo pri aktivnostih v zvezi s stečajnim postopkom. Manjše število delavcev pa si je uspelo najti zaposlitev v drugih podjetjih.

Delavcem, ki so se znašli v stiski, je preko blagajne vzajemne pomoči priskočil na pomoč tudi sindikat.

Sicer pa se pri stečajni upraviteljici za najem prostorov podjetja v stečaju zanimajo tudi podjetja, ki so doslej poslovala z Metalno ECCE. V omenjenih podjetjih razmišljajo o ustanovitvi konzorcija, ki bi nadaljeval proizvodnjo. V tem primeru bi dobilo delo okoli 300 delavcev. T. K.

Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

I. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96), aneks št. 2 (Ur. l. RS št.50/99) za NOVEMBER 1999 v SIT

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje	Izhodiščna bruto plača
I. Enostavna dela	1,00	58.109
II. Manj zahtevna dela	1,12	65.082
III. Srednje zahtevna dela	1,25	72.636
IV. Zahtevna dela	1,45	84.258
V. Bolj zahtevna dela	1,60	92.974
VI. Zelo zahtevna dela	1,90	110.407
VII. Visoko zahtevna dela	2,25	130.746
VIII. Najbolj zaht. dela	2,60	151.084
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,10	180.139
Eskalacija	5,5 % (januar 99)	
Aneks št. 2	2,0 % (junij 99)	
Eskalacija (Ur. l. RS št. 59/99)	2,3 % (avgust 99)	

Zakon o minimalni plači, o načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. l. RS, št. 39/99 z dne 25. 5. 1999)

2. Regres za letni dopust za leto 1999 (v skladu z ZMPUPR, Ur. l. RS, št. 39/99)

- najmanj 102.000 SIT
- največ (70 % pov. plače v RS) 121.995 SIT

3. Povračila stroškov v zvezi z delom

- regres za prehrano NOVEMBER 1999 17.269 SIT
- dnevnice
 - cela 3.500 SIT
 - polovična 1.750 SIT
 - znižana 1.218 SIT
- kilometrina (od 27. 11. 1999) 40,11 SIT

4. Nekateri drugi prejemki

Dodatek iz 10. čl. ZMPUPR (Ur. l. RS, št. 86, z dne 22. 10. 1999) 435 SIT

Jubilejne nagrade:

Po KPD za skupno delovno dobo ali delovno dobo pri zadnjem delodajalcu, aneks št. 2 (Ur. l. RS, št. 50/99)

- za 10 let 58.109 SIT
- za 20 let 87.164 SIT
- za 30 let 116.218 SIT

Odpravnina ob upokojitvi: 435.636 SIT ali*

Solidarnostne pomoči:

- smrt delavca 290.424 SIT ali*
- ostalo 145.212 SIT ali*

– daljša bolezen dogovor delodajalec in sindikat
– nadomestilo za ločeno življenje 58.085 SIT ali*

5. Drugo

- minimalna plača (Ur. l. RS, št. 59/99) 72.521 SIT
- zajamčena plača od 1. 8. 1999 (Ur. l. RS, št. 61/99) 39.981 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za SEPTEMBER 1999 na zaposlenega v RS 174.279 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za JULIJ–SEPTEMBER 99 na zaposlenega v RS 172.685 SIT
- začasna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (Ur. l. RS, št. 59/99)
 - bruto 145.212 SIT
 - neto 92.726 SIT
- povprečna mesečna bruto plača po dejavnostih JULIJ 99
 - DJ/27 in 28 Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov 144.996 SIT
 - DK/29 Proizvodnja strojev in naprav 143.370 SIT
 - DL/30, 31, 32 in 33 Proizvodnja električne in optične opreme 151.808 SIT
 - DM/34 in 35 Proizvodnja vozil in plovil 159.165 SIT

Pojasnila:

1. IZHODIŠČNE PLAČE:

Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99 z dne 28. 6. 1999), količnik povišanja plač (Ur. l. RS št. 56/99)
Vir: Tarifna priloga h kolektivni pogodbi dejavnosti (Ur. l. RS, št. 37/96), aneks št. 2; Zakon

2. REGRES ZA LETNI DOPUST:

Vir: Zakon o minimalni plači, načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999–2001 (Ur. l. RS, št. 39/99).

3. POVRAČILA STROŠKOV V ZVEZI Z DELOM:

– REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače na zaposlenega v RS v preteklih treh mesecih;
– DNEVNICE: določene z uredbo;
– KILOMETRINA: 30 % cene super bencina (98 okt.).
Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98), KPD.

4. IZRAČUN NEKATERIH DRUGIH OSEBNIH PREJEMKOV:

– JUBILEJNE NAGRADE: Aneks št. 2 (Ur. l. RS št. 50/99);
– ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI*: osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodnejše za delavca;
– SOLIDARNOSTNE POMOČI*: najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca;
– NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE*: najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekle tri mesece, če je to ugodnejše za delavca;
Vir: KPD, SKP.

Opombe: Zakon o začasni določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2, 3 oz. 4. Sprememba osnove je bila objavljena v Ur. l. RS, št. 59/99.

Oskar Komac,
sekretar za ekonomske in finančne zadeve

